

Pirmdiena, 2017. gada 6. novembris

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS KURZEMEI

Zivju miltus
un zivju eļļu
no Alsungas
uz Saūda
Arābiju.

7. lpp.

Bērnunama
bērni grib
ģimēni.

4.-5. lpp.

Jauniešiem Ģimēne – par
viltus ziņām. 6. lpp.

RIMANTU ZIEDONI IEPAZĪSTOT

Kuldīgas Mākslas nama zālē aizvadītajā ceturtdienā brīvu vietu gandrīz nebija – dažādu paaudžu interesenti, arī skolotāju mudināti skolēni ieradās satikt dzejnieku, rakstnieku, žurnālistu, Latvijas apceļotāju Rimantu Ziedoni.

Literāts un ceļotājs Rimants Ziedonis – sava tēva Imanta Ziedoņa rakstīšanas tradīciju turpinātājs – pasākumā Mākslas namā raisīja plašu kuldīdznieku uzmanību.

Kuldīga viņam neesot nepazīstama vieta – te būtu vairākkārt, šurp vesti Austrālijas radi, bet tikšanās ar lasītājiem gan šeit ir pirmoreiz. Tāpēc R. Ziedonis sāka ar iepazīšanos, stāstot par žurnālista gaitām un ļaujot ieskatīties arī šī darba aizkulisēs.

Par savu jaunradi viesis sacīja – neesot sistemātiskais rakstītājs, kas sešos celsies, tad cītīgi sēdēs pie rakstāmgalda. Viņš rakstot, kad patiešām jūtot, ka ir īsta noskaņa daiļdarbam, tāpēc arī *tīrās* daiļliteratūras R. Ziedonim

maz. Jaunākais darbs ir pērn iznākusi stāstu grāmata *Pastaiga*. Bet īpaši viņu interesējot dokumentālā proza: vispirms bijusi grāmata *Mežu zemē Latvijā* (kopā ar tēvu Imantu Ziedoni rakstīta), tad loģisks tēmas turpinājums *Jūras zemē Latvijā*.

R. Ziedonis pārliecināts, ka par maz īstas uzmanības tiek pievērsts cilvēkam, bet katrs stāsts vienlaikus ir laika dokumentējums, un tā tapa *Paradoksālā Latvija*. Pēc ciemošanās pie radiem Austrālijā uzrakstīts darbs *Nacionālais*

dēkainis – krokodilu mednieks, jo R. Ziedonim bijusi iespēja tikties ar leģendāro Arvīdu Blumentālu. Īpaša vieta dokumentālo darbu klāstā ir grāmatai *Austrumu robeža* – tai materiāls vākts, braucot, ejot gar Latvijas un Baltkrievijas, Latvijas un Krievijas robežu, tīkoties ar cilvēkiem, iepazīstot to valsts daļu, kas jo īpaši mums, kurzemniekiem, ir mazāk zināma. Stāstījumu papildināja bagātīgs fotogrāfiju klāsts, un par katru – kāds stāsts, atmiņas.

Mārite Milzere, Lāsma Reimanes foto

Būs dažādu valstu studenti

Radošajā klasterā Kuldīgā – Latvijas Mākslas akadēmijas filiālē – iecerēta starptautiska maģistru studiju programma *Pakalpojumu dizains*, kurā sadarbotos vairākas augstskolas.

Pagājušo piektdien Kuldīgas novada domes priekšsēde Inga Bērziņa un mākslinieku rezidences vadītāja Ilze Supe kopā ar Latvijas Mākslas akadēmijas rektoru Kristapu Zariņu un glezniecības katedras vadītāju Andri Vītolīņu tikušies ar Rīgas Ekonomikas augstskolas

vadību, kas par ieceri izrādījusi lielu interesi.

„Liels gandarījums, cik atsaucīgi augstskolas rektors Anderss Pālzovs uzņēma šo piedāvājumu. Viņam iepriekšējā dienā bijusi tikšanās ar ekonomikas ministru Arvilu Ašeradenu, kurā runāts tieši par to, cik svarīgs Latvijai un Baltijai ir pakalpojumu dizains. Ar Rīgas Ekonomikas augstskolu janvārī domājam jau parakstīt līgumu. Norit arī sarunas ar Māstrihtas universitāti Nīderlandē,” teica I. Bērziņa.

Programma ilgtu četrus semestrus, katrs no-

tiktu savā valstī: sociālantropoloģiju studenti apgūtu Kuldīgā, pakalpojumu dizainu – Nīderlandē, biznesu – Zviedrijā vai citā valstī, ceturtais semestris būtu domāts maģistra darbam. Šādu programmu plānots izstrādāt apmēram gada laikā un iesniegt programmas *Erasmus Mundus* finansējuma saņemšanai. Ja tas izdotos, studentiem mācības būtu bez maksas. Atlase būtu stingra: kursā 15 studentu – labākie no dažādām valstīm.

Iveta Grīniņa

ĪSZIŅAS

Aptauja par NVO

Lai izzinātu biedrību ietekmi uz kopienas un ekonomisko piesaistību, līdz 10. novembrim Kurzemes biedrības un nodibinājumi aicināti piedalīties Kurzemes NVO atbalsta centra aptaujā *Kurzemes NVO finanses un ekonomiskās pēdas nospiedums*. Anketu var aizpildīt tiešsaistē: <http://ej.uz/NVOfinanses>. Rezultāti 15. decembrī Kuldīgā pasākumā *Pilsoniskā sabiedrība Kurzemē: statistika un pieredze*. Katrs aptaujas dalībnieks tiks informēts e-pastā.

Otrā Kuldīgas garša

No 9. līdz 12. novembrim notiks otrā restorānu nedēļa *Kuldīgas garša*: restorāni *Bangert's*, *Goldingen Room*, *Jēkaba sēta*, *Metropole*, kafējnīcas *Pagrabiņš*, *Tilts*, *Stender's* un *Šarlote* aicinās nogaršot ēdienus no pašmāju produktiem, akcentējot oranžo krāsu – smiltsērķšķus, ķirbjus, burkānus, lasi utt. Piedāvājumā būs divi ēdieni par septiņiem eiro un dzēriens par eiro (*Šarlotē* kūka un dzēriens par pieciem eiro).

Vairāk ar bērniem

8. novembrī no 15.00 līdz 16.30 Kuldīgas Mākslas namā bezmaksas seminārs aicinās vecākus vairāk laika un uzmanības veltīt bērniem. Domu apmaiņu vadīs psiholoģe Kristīne Balode un trīs meitu tēvs Armands Simsons. Tiks sveiktas vairākas Kuldīgas novada ģimenes, kas šīs vērtības tur godā, būs informācija par vecāku tiesībām, tiks pārrunātas idejas, kā ar bērniem interesanti pavadīt laiku.

Trešdien, 8. novembrī:

- Atkarīgs no viedtālruna.
- Jaunami amatierteātros.
- Pielikums *Novadi domā* – par drošību.

REDZĒJUMS

Kad noticam tam, kam gribas ticēt

Daiga Bitiniece,
tāl. 63350567,
daiga.bitiniece@
kurzemnieks.lv

Vai ticēt visam, kas rakstīts internetā? Droši vien vairums teiks – nē, protams! Bet kā atšķirt patiesības graudus no pelavām vai, precīzāk sakot, no sagrozītās, maldinošas informācijas vai pat meliem. Tas kļūst jo dienas, jo svarīgāk, jo aizvien vairāk cilvēku informāciju gūst no dažādiem portāliem, kā arī aizvien vairāk iesaistās dažādos sociālajos tīklos.

„Par sevi veselīgi pasmējušies, cilvēki pārtrauca šo maldu ziņu sūtīt tālāk.”

Tam šodienas *Kurzemniekā* veltīta Jauno žurnālistu skolas dalībnieku veidotā lappuse jauniešiem *Ģimetne*. Skolēni izpētījuši, ka daudzi portāli, kuru veidotāji sevi neatklāj, ar dažādām metodēm cenšas ievilināt lasītājus, jo ar katru nākamo aug to peļņa. Vēl viens aspekts ir valsts drošība, jo Latvijai nelabvēlīgi spēki izplata melus, kas grauj ticību mūsu valstij un kam mazāk kritisks lasītājs notic, turklāt vieglu roku šo viltus ziņu nodod tālāk nākamajiem, un internetā tas izdarāms ar vienu klikšķi.

Pašlaik viens no vispopulārākajiem sociālajiem tīkliem ir feisbukus, kurā regulāri dzīvojas dažāda vecuma, dažādu interešu cilvēki. Piemēram, šonedēļ vesels bums norisinājās ar kāda būsima vēsti, ka *AirBaltic*

piedāvā bezmaksas biļetes. Daudzi tam noticēja, ar prieku vēsti dalījās, daži jau izrādīja sajūsmu, sak', re, man biļete jau rokā! Un tikai tad, kad lidsabiedrība attapās un publicēja savu oficiālo viedokli, ka tā nav patiesība, feisbuka lietotāji, vīlušies vai daži par sevi veselīgi pasmējušies, pārtrauca šo maldu ziņu sūtīt tālāk.

Kāda mana kolēģe ir tik pacietīga, ka gandrīz pie katras vecas vai maldinošas ziņas pieraksta, ka tā nav patiesība, aicina sekotājus būt vērtīgākiem. Pārsteidz, ka uz šādām ziņām iekrīt pat ļoti izglītoti ļaudis.

Kam tad būtu jāpievērš uzmanība? Īsu instrukciju sagatavojusi par mediju politiku valstī atbildīgā Kultūras ministrija. Lūk, daži ieteikumi. Vispirms der izsvērt, vai uzticams šķiet pats medijs, apskatīt, vai redzams rakstītā autors. Tad apskatīt datumu – varbūt ziņa veca un tiek izplatīta kļūdās dēļ vai ar speciālu nolūku. Kādi ir informācijas avoti – vai ir atsauces uz pētījumiem, ziņu aģentūrām, intervētajiem cilvēkiem. Vai pausts autora viedoklis? Ja tā, tad tā nav vis ziņa, bet komentārs. Ziņa kā žurnālistikas žanrs no autora prasa maksimālu neitralitāti. Un vai saprotams nolūks, kāpēc tā radīta? Savukārt, ja jautājums strīdīgs, jābūt viedokļu balansam un jābūt faktiem. Vai tie ir vai dominē tikai emocionāli argumenti? Vai personu, priekšmetu un notikumu apzīmējumi rakstā lietoti tendenciozi, vai izmanto ti īpaši paņēmieni, lai pievērstu uzmanību, vai virsraksts (vai sižeta pieteikums) izceļ būtību utt. – arī tādiem faktoriem der pievērst uzmanību.

Būsim vērtīgi un kritiski interneta lietotāji!

MANUPRĀT

Vai tev ir atstarotājs?

Reizē ar strauji uznākušo tumsu aiz loga, kas darbdienas beigās pēc pulkšteņa pagriešanas ir pilnīgi normāla parādība, kādu vakaru nāca apjaušma: „Man taču nav atstarotāja!” Pažēlojos kolēģēm, viena par mani apžēlojās, apsoliņa pievest tuvāk mājām, bet pa ceļam vēl piebraukt pie veikala *Sarma*. Gaišajā veikalā atstarotāja problēma aizmirsās, to atcerējos tikai tad, kad pa melnummelno Graudu ielu (rudens vakaros gudri cilvēki tur nemēdz staigāt – bedres, peļķes, piķa tumsa) taustījies mājup. Visu laiku purpināju: „Tu neesi redzama!” Un pat nejutos pārsteigta, kad ceļu aizšķērsoja automašīna un laipna balss teica: „Kundze, jūs neesat redzama. Kāpiet mašīnā, uzrakstīsim protokolu, uzdāvināsim vesti...” Tas, protams, ir Mērfija likums, ka policijas patruļa brauc garām tieši tad, kad esmu bez atstarotāja, jo parasti tumšajā laikā to nēsāju. Policijas mašīnā sēdēju pirmoreiz, jutos satraukta un atvieglota reizē, ka šādi esmu dabūjusi mācību: turpmāk labāk būt redzamai un dzīvai.

Inguna Spuleniece,
tāl. 63350565, inguna.spuleniece@kurzemnieks.lv

LASĪTĀJS SATRAUKTS

Kāpēc nozāģēti ozoliņi?

Kāda kuldīdzniece atnāca uz *Kurzemnieka* redakciju, lai pastāstītu, ka, aiz apvedceļa izzāģējot krūmus, nozāģēti daži apmēram 20 gadus augušie ozoliņi.

„Tie iestādīti apmēram pirms divdesmit gadiem akcijā, kas, manuprāt, bija veltīta neatkarības atjaunošanai. Doma bija visu Kuldīgu ieskaud ar ozoliem. Tad tos aiz apvedceļa iestādīja daudzus, bet ieauga tikai daži. Nu jau tie bija vismaz rokas resnumā. Būtu jāizglābj tie, kas vēl palikuši.”

Kuldīgas novada pašvaldības vides speciāliste Dace Jansone noskaidrojusi, ka ozoli tiešām stādīti 1992. gadā: „Tas bija saistīts ar Kuldīgas 750. jubileju, kad ozoli tika stādīti gar visu apvedceļu. Kolēģi atcerējās, ka koki ieauguši ļoti slikti. Tieši Ēdoles ielā 59 pašvaldības zeme pagājušogad iznomāta uzņēmumam *Energoparks*, un tur būvniecības iecere ir saskaņota minimālajā sastāvā. Tā kā koki vēl nav sasnieguši noteikumus minēto apkārtmēru, kad ciršana jāaskaņo, viss tur notiek likumīgi.”

Iveta Grīniņa

LABOJUMS

1. novembra *Kurzemnieka* rakstā *Pateicas par pulciņu darbā sasniegto* minētais Jauno satiksmes dalībnieku pulciņš darbojas Kuldīgas Alternatīvajā sākumskolā, nevis Kuldīgas pamatskolā. Redakcija lūdzu atvainot par šo kļūmi, jo, protams, zinām, ka paši erudītākie jaunie satiksmes dalībnieki darbojas Alternatīvajā sākumskolā kopā ar savu skolotāju Līgu Zeidaku.

Ja pamanāt ko interesantu, nofotografējiet un sūtiet: redakcija@kurzemnieks.lv.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai ēdat gaļu? Kāda un kā pagatavota vislabāk garšo?

Sanita Beļajeva, māmiņa:
– Ēdu jebkādu gaļu: cūkas, vistas un citu. To iznāk ēst vismaz četreiz nedēļā. Visbiežāk ēdam cūkgaļu un vistu, jo pašiem ir saimniecība. Mums visiecienītākā ir cepeškrāsnī cepta gaļa, jo to vieglāk pagatavot – ieliec, un neparko nav jāuztraucas.

Sofija Grēta France, skolniece:
– Visbiežāk ēdu cūkgaļu, un vislabāk garšo šašlīks. Ģimenē to ēdam katru dienu, ne tikai svētkos vien. Visiem tā ļoti garšo. Vēl cūkgaļu ēdu hamburgeros, bet tos ēdu daudz retāk.

Ilva Damberga, studente, strādā *PC Konsultantā*:
– Garšo vistas un arī cita gaļa. Noteikti veselīgāka ir vārīta, bet biežāk iznāk ēst ceptu. Man šķiet, ka vista ir veselīgāka par cūku vai liellopu. Cenšos šos produktus pirkt gaļas veikalos, jo lielveikaliem neuzticos. Mūsu ģimenē nav veģetāriešu – visiem gaļa ļoti garšo. Katram savas domas – ja kāds uzskata, ka gaļu ēst ir slikti, tas ir viņa paša ziņā.

Gaidis Altmanis, strādā Dānijā:
– Protams, ēdu katru dienu. Vislabāk garšo cūkgaļu un kūpinājumi. Dzīvoju Dānijā, un tur kūpināta gaļa nav nopērkama, tāpēc kūpinu pats. Gaļa un tās izstrādājumi tur atšķiras.

Linda Bļigzna, projektu koordinatore:
– Gaļa ļoti garšo. Mājās ir trīs vīrieši, tāpēc gaļu gatavoju gandrīz katru dienu. Vislabāk garšo cūkgaļu vai liellopa gaļu. Es ar ēdieniem ļoti eksperimentēju, man nav vienas noteiktas receptes, kuru izmantoju pastāvīgi.

Nellija Gunne, skolniece:
– Esmu pa pusei veģetāriete, jo gaļa man īpaši negaršo, vienīgais, ko ēdu, ir cūkgaļas karbonādes. Manuprāt, vecāki to visbiežāk pērk veikalā. Man žēl dzīvnieciņu, tāpēc gaļa nav īpaši iecienīta. Ģimene par manu izvēli neko nav teikusi, bet mājās dažreiz ir problēmas ar to, ka uztaisīta zupa ar gaļu, kuru man tā īsti negribas ēst. Uzskatu, ka veģetārieši ir labi cilvēki.

Lāsma Reimane, Aivara Vētrāja foto

Kurzemnieks
Kuldīga, 1905. gada ielā 19, LV-3301

Galvenā redaktore Daiga Bitiniece – 63350567; redakcija@kurzemnieks.lv;
reklāmas nodaļa – 63324881; sludinājumi@kurzemnieks.lv

Izdevējs – SIA *Jaunais kurzemnieks*. Reģ. apl. nr. 1400. Iznāk pirmdienās, trešdienās, piektdienās. Pārpublicējot atsauce uz *Kurzemnieku* obligāta. Iespiests SIA *Poligrāfijas grupa Mūkusalā*, Rīga, Mūkusalas ielā 15a. Metiens – 3682.

Gaļas ražošanā jau dalās pieredzē

Atkaulot, sašūt, piepildīt un izvārīt – tāds bija viens no uzdevumiem, ar ko gaļas produktu ražošanas pedagogiem un uzņēmējiem nācās tikt galā Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma (KTTT) divu dienu mācībās.

Seminārā *Gaļas ieguves un pārstrādes tehnoloģijas un kvalitāte* tikās zinātnieki, profesionālās izglītības pedagogi no Latvijas un Dānijas, uzņēmumu vadītāji jeb prakses vietu devēji, kā arī Kuldīgas ēdināšanas iestāžu šefpavāri.

VIRTUVĒ UN UZŅĒMUMOS

Par progresīvo praksi un zinātnes atziņām nozarē runāja Latvijas Gaļas ražotāju un pārstrādātāju asociācijas izpilddirektors, profesors Jānis Zutis. Viņš uzsvēra, ka pats svarīgākais ir ievērot labu ražošanu un higiēnu, tā iegūstot augstvērtīgu un reizē ekonomisku produkciju. J.Zutis uzteica KTTT, kur pērn atvērta gaļas produktu izgatavotāju

Gaļas ražošanas seminārā Kuldīgas tehnikumā darbojās arī ēdināšanas uzņēmumu pārstāvji. Klūdžiņas saimniece Zigrīda Stucere atzīst, ka tikt galā ar cūkas galvu nav viegli.

programma. Kuldīdnieki tādas sāka mācīt pirmie Latvijā. Septiņi absolventi diplomu saņēmuši, šogad mācās jau desmit jauniešu. Par gaļas produktu ražošanas mācībām stāstīja arī dāņu kolēģi. Tad visi tehnikuma laboratorijā mācījās pagatavot pildītu cūkas galvu un pusžāvētas desas.

Pēc tam ceļš veda uz SIA *Ventspils miesnieks* ražotni Vārvē, ar ko tehnikumam ir laba sadarbība. Apmeklēti arī zivju pārstrādes uzņēmumi *Kaija* un

Āķagals Pāvilostā. Pirmā diena beidzās tehnikuma jaunajā mācību restorānā *Ezīša mīga* Pilsētas laukumā. Nākamajā dienā uzņēmumā *Lāses AM* Rumbas pagastā viesi uzklāstīja lopu ciltslietu vadītājas Daces Antanovičas stāstījumu par gaļas liellopu selekcijas un kvalitātes saikni.

STRĀDĀ SAIMNIECĪBĀS

Visus praktikumus vadīja gaļas produktu meistare Ausma Štāle un audzinātāja Ilze

Braslauska, iesaistījās arī viņu audzēkņi.

Meistares ziņā ir mācīt par produktu ražošanu, bet audzinātājas – par inventāru, ekoloģiju un uzņēmējdarbību, kā arī koordinēt prakses vietas.

I.Braslauska: „No pirmajiem audzēkņiem divi jau mācību laikā strādāja ģimenes uzņēmumā, vēl divi strādā zemnieku saimniecībās, citi mācības turpina vispārīgglītojošās skolās. Šīs mācības balstītas darba vidē,

audzēkņi apgūst gan kaušanu, gan kautķermeņu sadalīšanu, izstrādājumu gatavošanu, konservēšanu. Visu iekārtu vēl nav, bet konservēt mājās varam iemācīt.”

Viņasprāt seminārs ir ļoti vērtīgs, jo līdzīgi tiek rīkoti reti: „Kad šo programmu sākām, nebija ne literatūras, ne vietu, kur meklēt pieredzi. Pricējāties, ka nu to varam sniegt citiem.”

Inguna Spuleniece
Aivara Vētrāja foto

Nākamajā dienā gatavas gan desas, gan ar gaļu, nierēm, mēli un burkāniem pildīta cūkas galva.

Uzņēmējiem un zemniekiem

„Kad mums ir, ko teikt, aicinām iedzīvotājus, tagadējos un topošos uzņēmējus, lai viņi ko uzzinātu un gūtu iedvesmu,” tā par informatīvo sanākumi Skrundas kultūras namā teica novada pašvaldības attīstības nodaļas vadītāja Zane Eglīte.

Latvijas Zemnieku federācijas vadītāja Agita Hauka Skrundā atcerējās te pavadītās bērnības vasaras, taču bija ieradies pastāstīt, ko federācija dara lauksaimnieku labā.

Diemžēl iespēju dzirdēt finanšu institūcijas *Altum*, Latvijas Zemnieku federācijas (LZF) un Kuldīgas biznesa inkubatora jaunumus izmantoja nedaudzi skrundenieki.

KO PIEDĀVĀ ALTUM

Altum Kurzemes reģiona jaunā vadītāja Ilze Grundmane stāstīja, ka iestāde atbalsta uzņēmējdarbību paaugstināta riska nozarēs, kurās bankas kredītu nedod, arī tikko dzimušas idejas. Viņa minēja jauno programmu – t.s. akcelerācijas fondus inovatīviem iesācējuzņēmumiem: „Pirmie Baltijā atbalstām nestandarta globālas IT idejas.” *Altum* dod garantijas banku kredītiem, ja kredīta nodrošinājuma trūkst.

Lauksaimniekiem tiek piedāvāts kredīts apgrozāmajiem līdzekļiem. Tas varētu būt svarīgi zemniekiem, kuri cietuši plūdos un kuriem nauda

vajadzīga sēklas iegādei. Populāri ir zemes iegādes aizdevumi, lai tie, kuri zemi ilgstoši nomājuši, to spētu nopirkt, ja īpašnieks gatavs pārdot. Jaunums *Altum* zemes fonda izmantošanai – ja lauksaimnieks vēlas atpirkt atpakaļ fondam pārdoto un pēc tam no tā nomāto zemi, tagad viņam ir pimpirkuma tiesības.

I.Grundmane minēja arī atbalsta programmas, piemēram, biznesa iesācējiem, mikrokredītus, atbalstu sociālajai uzņēmējdarbībai. „Programma paredzēta, lai tiktu veidotas jaunas darbavietas. Sociālajai uzņēmējdarbībai var saņemt 90% grantu trim gadiem – algām, apgrozāmajiem līdzekļiem, iekārtām, instrumentiem u.c., tikai jāparedz iespēja pelnīt. Uz šo finansējumu var pretendēt SIA un biedrības, bet tām jānācās par saviem pakalpojumiem prasīt naudu.”

Altum piedāvā arī atbalstu ēku energoefektivitātes uzlabošanai. Pagaidām šī nauda tiek izmantota kūtri. Šajā programmā var iegūt 50% grantu, pārējais jāsamēklē iedzīvotājiem pašiem. Te var palīdzēt pašvaldības. Skrundā tiek īstenoti divi ēku siltināšanas projekti.

FEDERĀCIJA AIZSTĀV MAZOS

„Mūsu galvenā misija ir iestāties par mazo zemnieku interesēm,” uzsvēra LZF vadītāja Agita Hauka. Kā lektore viņa Skrundā viesojās pirmoreiz, kaut gan te dzīvojusi agrā bērnībā un pēc tam pavadījusi skaistas vasaras. A.Hauka stāstīja par federācijas darbu, par pasākumiem un to, kādās iestādēs nākas zemnieku tiesības aizstāvēt: „Visur, kur kaut kas tiek lemts, mums jābūt klāt – gan Zemkopības ministrijā, gan Briselē. Tikko tur neesam, mazie zemnieki tiek aizmirsti un izsvītroti, viņu intereses netiek ņemtas vērā. Briselē trīs Baltijas valstu zemnieku federācijas visu darām vienotā frontē – kopā esam pamanāmāki.”

Viņa arī aicināja visus piedalīties konkursā *Latvijas lauki gadsimta griežos*. Tajā jāiesūta fotogrāfiju salikumi – sens foto ar ainavu, lauku sētu vai zemnieku darbu un mūsdienu foto no tās pašas vietas, kā arī neliels apraksts. Nolikums atrodams LZF mājaslapā.

Par savu darbu stāstīja arī Kuldīgas biznesa inkubators, video rādot jauno uzņēmēju iedvesmas stāstus.

Iveta Grīniņa, Aivara Vētrāja foto

MEDIKI INFORMĒ

Negadījumos cietuši bērni

Stāsta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra statistiķe Dārta Girgensone.

No 27. oktobra līdz 3. novembrim Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā mediķi devušies uz 67 izsaukumiem. Uz slimnīcu aizvests 41 cilvēks. Viena sieviete un septiņi vīrieti bijuši reibumā. Četri vīrieti ārpus pilsētas Kuldīgas novadā dabūjuši traumas kautiņos un nogādāti ārstniecības iestādēs. Trīs cietušie bijuši reibumā.

Trīsgadīgs zēns pats sev iebakstījis actiņā ar flomāsteru un ar ievainojumu nogādāts slimnīcā. Četrgadīga meitene nokritusi no žurnālu galdiņa un lauzusi kāju. Viengadīga meitenīte, iespējams, iedzērusi briļļu tīrāmo šķidrumu. Vecāki par to nebija pārliecināti, tomēr bērns ar iespējamu saindēšanos nogādāts slimnīcā. Divas kundzes cienījamus gados kritušas un laužušas gūžas kaulu.

Uzklaušja **Iveta Grīniņa**

NUMURA CITĀTS

„Trijos no rīta jūra saullēktā izskatās vienkārši satriecoši! Kad tika izvilks tralis, palīdzēju lāpstot zivis. Darbs zvejniekiem ir smags, sevišķi ziemā, kad kuģi apledo,” stāsta Jānis Zoldners.

ATBALSTS

Ģimenes karte arī bērniem

3+ ģimenes kartes turpmāk tiks izsniegtas ne vien vecākiem, bet arī bērniem un jauniešiem, kuri mās.

To nosaka grozījumi Ministru kabineta noteikumos par valsts atbalsta programmu *Latvijas Goda ģimenes apliecība „3+ ģimenes karte”*. Turpmāk vecāki varēs lūgt piešķirt karti arī bērniem, kuri sasnieguši septiņus gadus, un pilngadīgajiem, kuri turpina mācīties, bet kuriem vēl nav 24 gadi. Vienlaikus noteikts, ka bērns, lietojot karti, personas dokumenta vietā var uzrādīt skolēna apliecību. Kartes izsniedz Sabiedrības integrācijas fonds.

Papildināti arī piešķiršanas kritēriji. Kartes netiks izsniegtas, ja vecāki iekļauti Uzturelīdzekļu garantiju fonda administrācijas parādnieku reģistrā. Izņēmums ir tad, ja kāds no vecākiem ir cilvēks ar invaliditāti vai ar pārejošu darbnespēju, kā arī tad, ja parādnieks ar Uzturelīdzekļu

Latvijas Goda ģimenes apliecība **3+ ģimenes karte** ir valsts atbalsts daudz bērnu ģimenei, kas reizē kā dokuments apliecina, ka tajā aug trīs un vairāk bērnu līdz 18 gadiem, kā arī pilngadīgi jaunieši līdz 24 gadiem, ja viņi iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību. Karte ļauj saņemt dažādas atlaides pakalpojumiem, kurus piedāvā valsts un pašvaldību iestādes un privātie uzņēmumi.

garantiju fondu noslēdzis vienošanos un to pilda.

Justīne Smilga

PAŠVALDĪBĀS

Lai ir gatavi, kad mēris būs klāt

Jau tagad, negaidot Āfrikas cūku mēra uzliesmojumu, jāatrod vietas un jāsigatavo segtas bedres, kurās aprakt kritušās mežacūkas, jo agrāk vai vēlāk slimība būs arī šai pusē Ventas – tā Kuldīgas novada pagastu vadītājiem teica pašvaldības izpilddirektore vietniece Agnese Buka.

Mednieku kolektīvi nav bijuši sevišķi ieinteresēti uzņemties beigtos dzīvniekus aprakt. Slimības skartajās pašvaldībās problēma tiek atrisināta dažādi: dzīvniekus uzsot aprakt gan pagaidu sabiedrisko darbu, gan Valsts probācijas dienesta uzraudzītajiem strādniekiem.

CŪKAS APRAKŠANA – 50 EIRO

Rendā divām atrastajām beigtajām mežacūkām slimība tiešām konstatēta. A.Buka uzsvēra, ka jau tagad jārunā ar medību kolektīviem, jo konteineri beigtajiem dzīvniekiem tiek izvietoti tikai karantīnas zonās. Rendai tuvākais atrodas Vēgoss. Kamēr konteineru nav, jāsigatavo vieta, kur cūkas aprakt, un jāatrod cilvēki, kuri to darīs. Brīdī, kad beigtie dzīvnieki atrasti, to būs daudz grūtāk noorganizēt, turklāt ziemā visu var sarežģīt sasaluši zeme.

„Vislabāk šādi vajadzībai būtu izveidot brigādi,” uzskata A.Buka. „Tagad katram jāaprunājas ar medniekiem, jāpānāk vienošanās, ka vietas jau tiek sagatavotas. Var ierīkot vienu bedri uz diviem pagastiem.” Pārvalžu vadītāji iebilda, ka šī saruna būtu veiksmeģāka, ja pārstāvji tiktu sapulcināti domē. Kamēr nav noteikta karantīna, par cūku aprakšanu vai sadedzināšanu maksā pašvaldība, pēc

tam – Pārtikas un veterinārais dienests. Ja cūku aprok, par to var saņemt 50 eiro.

PAR ATKRITUMIEM VĒL PĒTĪS

Līdz novembra domes sēdē atliktas izmaiņas saistošajos noteikumos par atkritumu savākšanu. *Kuldīgas komunālie pakalpojumi* (KKP) gatavo jaunus priekšlikumus. Tajos varētu būt diferencēts minimālais atkritumu daudzums gadā, par ko jau notikušas karstas diskusijas. Kopā ar pārvalžu vadītājiem KKP vērtēs izvesto daudzumu pagastu mājaiemniecības un precīzēs faktiski dzīvojošo skaitu.

CEĻUS PIESKATĪS SPECIĀLISTS

A.Buka informēja, ka ceļiem domātā nauda nākamgad tiks pārdaļīta, pagastiem iedodot mazliet vairāk. Konkursā uz transporta infrastruktūras speciālista vietu pieteikušies trīs pretendenti. Lēmums vēl nav pieņemts. Šis darbinieks uzraudzīs un vērtēs novada ceļus.

Vēl papildus runāts par algotu pagaidu sabiedrisko darbu strādniekiem. Nodarbinātības valsts aģentūra šādas vietas pagastiem vairs nedod, jo limits esot izsmelts. Tā kā algotu sētnieku laukos lielākoties vairs nav, šoruden sakopt pagastu centrus, parkus u.c. vietas ir grūti.

Iveta Grīniņa

Aiz katra skaitļa – bērns ar savu stāstu

Latvijā vairākos desmitos bērnumam dzīvo pāri par tūkstoti ģimenēm nevajadzīgu vai atņemtu bērnu. Statistika ir drūma, vēl drūmāki ir stāsti, kurus glabā šo iestāžu sienas. Aiz katra skaitļa ir bērns, kurā nemirst cerība, ka kādudien pavērsies durvis, kāds viņu paņems pie rokas un aizvedīs uz mājām. Vārds ir arī Laurai Gricenko un Antonijai Kudiņai, mūsu pašu meitenēm, kuras vieno dzīve bērnumamā, taču likteņi ir atšķirīgi. Laurai paveicies mazliet vairāk – viņu paņēma audžuģimene, bet Antonijai par sevi nācās pacinīties.

Sapnis par tēti no Latīņamerikas seriāla

Antonija bērībā augusi pie vecvecākiem. Kad viņai bija četri gadi, vecmāmiņa devās aizsaulē, pēc tam vectēvs meiteni audzināja viens. „Biju viņa acuraugs, vectēvs sarūpēja visu, ko gribēju. Tikai tagad saprotu, ka viņš ziedoja manā labā – bieži pats pat neēda, lai man nopirktu konfektes.”

Antonijas vecvecāki viņas mammu adoptējuši, jo pašiem bērnu nav varējis būt, taču tas jau ir cits stāsts.

Pati meitene mamma klātbūtni pēdējo reiz jutusi astoņu gadu vecumā. Šis tikšanās bijušas gan laimīgākie, gan sāpīgākie mirkli. „Mamma brauca ciemos pie mums ar vectēvu, bet labi ja reizi divos mēnešos un tikpat pēkšņi pēc pāris dienām pazuda. Dienas, kurās viņa dzīvoja ar mums, bija kā pasaka – visa ģimene kopā, tāpēc baudīju katru mirkli, jo zināju, ka kuru katru brīdi tas atkal beigsies,” stāsta Antonija.

Tēvu viņa nav redzējusi. Bērnu dienās meitene skatījies latīņamerikāņu seriālus un iztēlojusies, ka tētis ir kāds spāņu vīrietis, kurš vienkārši vēl nezina par meitas eksistenci.

DESMIT GADOS PASAULE SABRŪK

„Kad man bija desmit gadu, vectēvs bieži sāka klepot un nonāca slimnīcā. Vaicāju ārstam, kāpēc vectēvam nekļūst labāk, un viņš atbildēja: visticamāk, mājās nepārnāks. Esot vēzis plaušā. Bērna naivumā piedāvāju viņam pārstādīt savējo, bet ārsts skaidroja, ka tas nav tik vienkārši. Raudādama gāju lejā pa Aizputes ielas kalnu un domāju, kā dzīvošu bez viņa. No uztraukuma sākās astmas lēkme, un mani ievietoja bērnu slimnīcā, tolaik vecās slimnīcas ēkā.”

Drīz pēc Antonijas ieradās sieviete no bāriņtiešanas un aizveda uz mājām sakrāmēt somu, sakot, ka Antonijai jāaizbrauc tikai uz dažām nedēļām. Meitene arī noticēja. „Sakrāmēju mantas, mani vēl aizveda pie vectēva uz slimnīcu. Šķita, ka pāris dienās viņš bija ļoti novocijies. Nogriezu viņam matu šķipsniņu par piemiņu, lai tas man palīdzētu, kamēr būšu prom.”

Nākamajā dienā Antonija uzzināja, ka vectēvs miris, tas viņai paziņots jau bērnumamā. „Atceros lielo telpu un smaržu ieejot. Pie liela galda man pasniedza pusdienas. Ēdu un domāju, cik šeit viss gaišs un ēdiens gards. Pienāca citi bērni, daži apskāva, daži deva savas rotalietas – viss šķita tik priecīgi. Biju kā eifo-

rijā – visa kā tik daudz! Tikai naktī atcerējos, kāpēc esmu tur.”

ARĪ LIELIE SLEPUS RAUDĀJA

Palaiķam meiteni apciemoja kāda kundze Tamāra, kuru viņa iepazinusi pie vectēva. Antonija viņu joprojām sauc par vecmammu. Ciemos brauca arī krusttēva ģimene – Kairiši. „Vientuļa nejutos tikai tad, kad viņi ciemojās. Tad jutos neievainojama, visuvarena. Bet, kad ciemiņi aizbrauca, pārskatīju atvestās konfektes un mīļoju jauniegūto mantiņu. Nedarīju to tāpēc, ka mums trūktu saldumu, jo to vienmēr bija daudz, bet tādēļ, ka tās atvestas tieši man.

Mēs viens otru bieži mierinājām. Atceros mazu meitenīti, apmēram trīs gadus vecu: pa dienām smaidīgs, nedaudz kautrīgs bērns, bet katru nakti trīcošām rokām raudāja un sauca mammiti. Pagājuši tik daudzi gadi, bet to skatu atceros – bija grūti viņu nomierināt, jo katru reizi viņa iekrita kā transā. Lielākie bērni tēloja, ka viss kārtībā, taču arī tie raudāja, kad šķita, ka neviens neskatās.

Kad kāds atbrauca, mazākie ar sajūsmu skrēja pie durvīm un logiem, jo katrreiz cerēja, ka atnāks tieši tas cilvēks, kurš viņu paņems.”

NIKNI, JO SĀPINĀTI

Režīms bērnumamā bijis stingrs: pamošanās, nomazgāties, brokastis, pēc tam skola vai bērnudārzs. Pēcpusdienā mājas darbi un tīrīšana pēc grafika. Kas tev meklējais vecāku aizvietotāju – Antonijai tā bijusi virtuves darbiniece Ligita. „Es viņu saucu par Smuku-miņu. Daudziem no viņas bija bail, jo viņai bija skarba āriene, bet man viņa bija vismīļākā. Īstenībā visi darbinieki bija lieliski – centās darīt visu, lai mēs nejotos nevajadzīgi. Taču no mūsu puses viņi vienmēr nesaņēma to pašu. Tagad par

savu attieksmi jūtos vainīgs, bet biju apjukusi, sāpināta un nikna uz visu pasauli, ka šķita: ka visi vainīgi, ka esmu palikusi viena. Bieži pret pieaugušajiem izturējāties rupji, bet ne jau vadītāja bija tā ļaunā, kas turēja mūs bērnumamā. Ja mums būtu ģimene, kas

„Es neesmu tikai skaitlis, man ir vārds” – ar šādu moto ceturto reizi aizvadīta Bāreņu svētdiena, kad vairāk nekā citskārt ikviens aicināts aizdomāties, kā palīdzēt izaugt nelaimē pamestam bērnam.

palācītu un arī sadotu pa dibenu, kad vajag... Taču bērnumamā mūs sodīt nevarēja. Katrs iemācījās dzīvot pats par sevi, un valdīja tāds kā likums: kod tu, vai kodis tev.”

„KAUT PUSBADĀ, BET MĀJĀS”

Antonija atzīst, ka dzīve bērnumamā uz cilvēka mūžu atstāj lielu iespaidu. Ģimenē bērns tiek lološs, bet tur jau mazam jāsaprot, ka viņš nav īpašs par citiem. Bijusi arī nepatīkama rīcība gan no pieaugušajiem, gan bērniem, bet tas lai paliekot pagātnē – to Antonija, iespējams, kādreiz visiem pastāstīs grāmatā, kuru jau iesākusi.

„Ziedotājiem es ieteiktu tā vietā, lai bērnuma bērniem vestu konfektes un dāvanas, labāk paņemt pie sevis un parādīt, kas ir Ziemassvētki, kas Jāņu svinības mājās. Vēl gribētos, lai adoptētāji vairāk domā par lielāko bērnu pieņemšanu, jo mazie pirmos dzīves gadus tāpat neatceras, bet lielākos arvien vairāk pārņem nolemība. Arī man tika pateikts, ka parasti adoptē tikai mazos. Jā, iespējams, lielajiem jau izauguši radziņi, bet viņiem ir tik daudz mīlestības, ko dot!

Vienīgais, ko bērnumamā gribēju, – būt atpakaļ savā vienistabas dzīvoklī, vectēvam padusē skatīties filmas. Kaut nabadzībā un pusbadā. Taču neko mainīt nevarēja. Ja būtu iespēja, es nekaucēties dotos līdzī mātēi. Bet varbūt labi vien ir, ka tā nenotika, jo gribas ticēt – viss notika manas labklājības dēļ. Kaut kas būtu citādāk, ja es būtu adoptēta. Tad es dzīvēi būtu vairāk sagatavota, jo bērns, kurš aug ģimenē, ir pilngadīgāks par savām spējām. Kad sasniedzu pilngadību, bērnumams bija jāatstāj un jādodas *lielajā dzīvē*. Jutos kā no laivas izmesta – pat ēst gatavot nemācēju. Man paveicās, jo sadraudzējās ar kādu sievieti – Lolitu Strazdovsku, kura iemācīja rīkoties ar naudu, taupīt, pareizi iepirkties, pagatavot gardu maltīti. Bez viņa es joprojām ēstu *roltonus* (makaronus, ko apļej ar ūdeni – aut.). Viņu saucu par mammu, un mēs abas esam kopā Anglijā.”

PAŽĒLOT VAJADZĒJA AGRĀK

Vairākus gadus Antonija dzīvo ārzemēs, ir laimīgi precējusies un strādā divos darbos. „Pagāja daudzi gadi, līdz atradu sevi, bet, domāju, ka man paveicies, jo tagad esmu laimīga. Protams, dzīve bērnumamā bija sūra, īpaši psiholoģiski smaga, bet, iespējams, tāpēc tik ļoti spēju novērtēt ģimenes dzīvi. Domāju, ka daudzās bārenēs ļoti agri sāk ģimenes dzīvi tikai tāpēc, ka meklē mīlestību. Es nekaunos teikt, ka nāku no bērnumama, jo tas nav nekāds slikts, tikai nedaudz kaitina, ka cilvēki, to dzirdot, sāk mani žēlot, bet ne jau vairs nav jēgas – gribēju, lai kāds mani pažēlo tad, kad biju tur.”

Antras Grīnbergas teksts un foto

1216 – bērnu skaits bērnumamos šīgadā sākumā.

Adoptētāja portrets:

- Iaulāts pāris,
- vecums – no 35 līdz 45 gadiem,
- adoptē vienu bērnu,
- vēlas bērnu bez būtiskām veselības problēmām,
- grib bērnu līdz trīs gadu vecumam,
- adoptējamais lielākoties ir pirmais bērns ģimenē.

/Pēc Labklājības ministrijas ziņām/

Kā kļūt par audžuģimeni?

- Cilvēkam jābūt 25–60 gadus vecam (var būt izņēmumi).
- Jāiet uz dzīvesvietas bāriņtiesu, vajadzīgs personas dokuments, iesniegums un ārsta izziņa par veselību.
- Bāriņtiesa mēneša laikā izskata dokumentus, izpēta personas vai laulāto dzīves apstākļus, motivāciju, spējas bērnu audzināt.
- Piešķir vai atsaka audžuģimenes statusu.
- Audžuģimene noklausās bezmaksas mācību kursu.
- Jānoslēdz līgums ar pašvaldību.
- Bērnam tiek atrasta piemērota audžuģimene.

APSTIPRINĀTS – PĀRMAIŅAS BŪS

Bērni nedrīkst uzaugt iestādēs – uzskata lielākā daļa sabiedrības, tostarp ministri un Valsts prezidents, tāpēc jau nākamgad gaidāmas apjomīgas reformas.

Tas, ka pāreja no iestādēm uz ģimenēm jeb t.s. deinstitutionalizācija beidzot sākusies, nupat Rīgas pili apstiprināts konferences, kuru rīkoja SOS bērnu ciematu asociācija Latvijā. Tajā uzsvērts – bērns nevar būt vainīgs, ka ģimene nespēj par viņu parūpēties. Bērnu par to nedrīkst sodīt, ievietojot bērnumamā. Viņam jāaug ģimenē, kur viņa liktenis kādam rūp.

Labklājības ministrs Jānis Reirs atzina: „Vēlos valsts vārdā atvainoties gan tiem, kuru dzīve salauzta uz neatgriešanos, gan

Kopā ar māsu bija vieglāk

Antonijas nepiepildītais sapnis uzaugt ģimenē piepildījās Laurai, kura pēc diviem gadiem bērnumamā nonāca audžuģimenē. Neko daudz par laiku pirms tam meitene neatceras: vai nu bija par mazu, vai vienkārši prāts no atmiņas izdzēsīs sāpīgo: „Atmiņas ir vājas, bet palikušās nav tās jaukākas.”

„MŪS IZSVIEDA UZ IELAS”

„Dzīvoju ar vecākiem, māsu un brāli, bet brāli īsti neatceros,” stāsta Laura. „Vecāki bieži lietoja alkoholu, strīdējās un kāvās. Ar māsu gulējām vienā redelju gultīņā. Es par viņu rūpējos, kā nu pratu, jo neviens cits to nedarīja. Mainīju viņai autiņbiksītes, lai pašai nav blakus jāguļ slapjā gultī. Tolaik man bija pieci gadi, viņai trīs.

Kāda strīda laikā vecāki mūs vienkārši izsvieda uz ielas, no turienes policija aizveda uz krīzes centru. Tur mūs nomazgāja, pabaroja, pēc tam veda uz bērnumamu. Mamma ciemos atnāca tikai vienu reizi. Mēs ar māsu visu laiku turējāmies kopā, tāpēc mums bija vieglāk. Es nevienu mirkli negribēju uz mājām, jo bērnumamā vismaz bija miers, siltums, saņēmām mīlumu no nakts auklēm. Tikai diendusu nepatika gulēt.”

„DEVA MĪLESTĪBU UN ZINĀŠANAS”

„Es tolaik neilgojos pēc īstas ģimenes, jo nemaz jau nezina, kā tas ir – normāli dzīvot kopā ar vecākiem. Bija labi tur, kur esmu. Būtu un Jānis mums deva gan mīlestību, gan zināšanas, un tas ļāva dzīvē kaut ko izdarīt. Nemaz negribu domāt, kā veidotos mana dzīve, ja būtu palikusi bērnumamā. Visticamāk, nebūtu kā tagad – man ir viss: esmu ieguvusi izglītību, ir draugs, ar kuru nupat atgriezāms no ārzemēm, kur braucam strādāt katru vasaru. Audžuģimene izglāba manu dzīvi, un es to joprojām mīlu, saucu par mammu, tēti, bet bērns, ar kuriem uzaugu, – par māsām un brāļiem.”

tiem, kur, neskatoties uz milzīgo pretestību, tomēr spējuši savu dzīvi izveidot.” Lai gan process ir smagnēs, tas ritot uz priekšu. Ir aptaujāti visi bērni iestādēs, noskaidrotas viņu vajadzības, un līdz gada beigām jātop pārveides plānam.

Rīgas plānošanas reģiona deinstitutionalizācijas plāna izstrādes eksperts Māris Grāvis konferences sacīja, ka līdz 2023. gadam jānodrošina, lai neviena bērnu ilgstošās aprūpes iestāde vairs nedarbojas pēc pašreizējā principa.

Nākamgad gaidāmi vairāki uzlabojumi. Piemēram, par audžuģimenēm, kas nestrādā algotu darbu, tiks maksātas sociālās iemaksas, tiks veidotas specializētas audžuģimenes.

Norgita Līga Horste

Lasīt vai ne?

Manuprāt, nevar apgalvot, ka visās mājaslapās un portālos būtu tikai meli. Esmu drusku papētījusi to saturu, un tur ir arī patiesas ziņas, tikai mums jāiemācās tās atšķirt no meliem. Intervējot cilvēkus, sapratu, ka mans viedoklis no viņu domām daudz neatšķiras. Šķiet, ka Facebook ir vispopulārākais portāls, un diemžēl arī tajā tiek ievietotas viltus ziņas, nepatiesa informācija un raksti. Un, kad šo rakstu veidotājus vai tālāk padevējus beidzot pieķer, tie met plinti krūmos.

Uzskatu, ka internetā jābūt ļoti uzmanīgam – viens tavs klikšķis var būt tavā datorā pēdējais, jo atcerēsies, ka šajos portālos tiek ievietoti daudzi vīrusi, kuri datoram noteikti nenāk par labu. Mans ieteikums ir būt vērigākiem un pievērst uzmanību arī sīkumiem, ziņot lapu administratoriem par atklātajiem pārkāpumiem. Apturēsim šos neģēļus un palīdzēsim citiem neiekrist viņu lamatās!

Jauno žurnālistu skolas dalībnieki nolēma pārbaudīt, kādu informāciju sniedz dažādi ziņu portāli, cik tā ir patiesa un vai šīm lapām var uzticēties.

Pelna ar reklāmas ievietošanu

Aizdomīgo lapu sarakstā dominē tādu ziņu portāli kā *Dzintlmenis.lv*, *VIP-klubs.lv*, *Brivbridis.lv* un *Redzams.lv*. Tajos nav iespējams atrast, kas portālus uztur, ne arī uzzināt cilvēkus, kuri veido rakstus. Piemēram, lapas *VIP-klubs.lv* apakšdaļā rakstīts: „Šis ir informatīvs portāls.” Informācijas patiesums nav pārbaudīts un apstiprināts, un tas norāda, ka raksts var būt veidots uz baumu pamata. Vietnes *Brivbridis.lv* sadaļā *Par mums* minēts: „Portāla satura lielāko daļu veido jaunas, ar atbildības sajūtu apveltītas un mērķtiecīgas sievietes.” Tātad rakstus sacer dažādas sievietes, kuras raksta par sev tīkamo. Portālā *Redzams.lv* nekur nav norādīts, kas ir rakstu autori un kas lapu uztur.

Atšķirīga situācija ir, piemēram, vienā no Latvijas vadošajiem ziņu portāliem *Delfi.lv* – tur var redzēt katra žurnālista un redaktora vārdu, uzvārdu un pat fotoattēlu.

Apšaubāmo rakstu galvenais mērķis ir tāds, lai portāls tiktu atvērts. Tas tiek panākts ar nepatiesiem vai pārspīlētiem virsrakstiem, kas piesaista uzmanību. Viltus ziņu portāli visbiežāk pelna ar reklāmu izvietošanu savā lapā. Tādēļ raksti izkārtoti divās lapās, lai var izvietot vairākas reklāmas un rakstu pabeigt lasīt nākamajā lapā.

Bieži šie portāli uzmanību piesaista ar dažādiem konkursiem, piemēram: „Austris meklē šovam 30 dalībniekus. Galvenā balva – miljons eiro! Visiem, kas ar šo rakstu dalīsies, sponsori dāvinās

Viedtālrunu lietojums ikdienā pieaug, vairāk laika pavadām sociālajos tīklos, piemēram, feisbukā. Ļoti daudz informācijas tiek uzņemts ar pāris pieskārieniem telefona ekrānam, un ir svarīgi zināt, kam var ticēt un kam ne.

50 eiro. Izmēģini un pārliecinies!” Pirms šādu rakstu atverat, visu kārtīgi apdomājiet un mēģiniet saprast, vai tā ir taisnība vai ne, jo šādi raksti nekad neizrādās patiesi.

Apkopojot secināto, iesaku – vienmēr pirms raksta atvēršanas pievērsiet uzmanību tam, kādā mājaslapā tas ievietots, tad pārlasiet virsrakstu un padomājiet, vai tie nevar būt meli, sagrozīta vai pārspīlēta informācija.

Niklāvs Dvarons
Rūtas zīmējums

EKSPERTA VIEDOKLIS

“Neticiet šokējošiem virsrakstiem!”

Visbūtiskāk ir izvērtēt informācijas avotu. Vai tas ir labi pazīstams un respektabls, vai arī par to nekas nav dzirdēts? Vai publikācijā skaidri norādīts tās autors un informācijas pirmavots? Vai par to pašu ziņu arī lielākie plašsaziņas līdzekļi? Tāpat es pats tuos pie elementāra principa: ja virsrakstā ir izsaukuma zīme vai vārdi ar lielajiem burtiem kā ŠOKS!, NETICAMI!, ŠAUSMAS!, automātiski var pieņemt, ka ziņa ir nepatiesa vai pārspīlēta un radīta tamdēļ, lai tās autori var nopelnīt ar lasītāja naivumu.

Tiem, kuri negrib regulāri pārbaudīt katru ziņu, mans padoms būtu rūpīgi atlasīt dažus uzticamus medijus un saņemt ziņas no tiem. No interneta medijiem iesaku uzticēties Latvijas sabiedrisko mediju portālam *Lsm.lv* un žurnāla *Ir* portālam *Irir.lv*. Taču jāatceras, ka, apzināti ierobežojot informācijas avotu klāstu, ir viegli nonākt ideoloģiskajā un informatīvajā burbulī – situācijā, kurā sāk šķīst, ka citi viedokļi neeksistē. Tāpēc vislabāk, protams, ir lasīt daudz, bet domāt līdzīgi.

Jānis Polis,
sociālo tīklu
eksperts

APTAUJAS

Cik ticat tam, kas rakstīts internetā?

Una Raikstiņa, skolniece:

– Lasu rakstus *Delfos*, bet visam izlasītajam neticu, jo zinu, ka var būt gan patiesi raksti, gan viltojum.

Samanta Leismane, skolniece:

– Lasu, bet skatos pēc situācijas – visiem rakstiem ticēt nedrīkst.

Kristers Meikšāns, students:

– Lasu par pasaules un Latvijas aktualitātēm. Visam neticu, jo zinu, ka visam un visiem ticēt nedrīkst.

Raitis Valdmanis, students:

– Jā, lasu rakstus internetā, pārsvarā par sportu un sacensību rezultātiem. Visam neticu, jo daudzās vietnēs rakstītais ir acīmredzami nepatiesa, īpaši azartspēļu sludinātā iespēja nopelnīt internetā naudu.

Mārtiņš Feldmanis, kuldīdnieks:

– Lasu par to, kas mani interesē. Neticu visam – pārsvarā raksti sniedz nepatiesu informāciju, tomēr ir interesanti palasīt.

Aira Bērzkalne, angļu valodas skolotāja:

– Lasu rakstus portālos *TVnet.lv*, *Apollo.lv*, *Delfi.lv*. Pārskatu daudz ko, bet visiem rakstiem neticu, jo zinu, ka viss lasītais nav taisnība.

Sintra Heidemane, bibliotekāre:

– Lasu par dārzkopību, interjeru, bērnu audzināšanu, ziņas un laika prognozi. Izlasot secinu, vai tam ticu vai ne.

Daiga Strupule-Buka, skolotāja:

– Lasu par politiku un dažādām citām tēmām. Visam neticu, jo uzskatu, ka raksts atkarīgs no autora, un secinājumus izdaru, balstoties dzīves pieredzē.

Rūta Mediņa

Vai lasāt ziņas portālos?

Cik daudz izmantojat vietnes Facebook.com un Draugiem.lv?

Ieva Dubāne, studente:

– Lasu, bet atkarībā no tā, kas ziņas ievietojis. Parasti lasu virsrakstus, kas liekas interesanti vai svarīgi, tad atveru rakstu. Lasu tikai zināmos avotos. Visam internetā nevar ticēt. Izmantoju feisbuku, tas vienaudžu vidū ir populārāks, jo, manuprāt, *Draugiem.lv* ir noiets etaps. Feisbukā arī ir vairāk interesantu lietu, tomēr *Draugiem.lv* vienmēr paliks kā bērnišas klasika – vieta, kurā var novākt ražu *Fermā* un sazināties ar draugiem.

Kaspars Doķis, skolnieks:

– Jā, lasu tikai tādus rakstus, kas interesē: par sportu, atklājumiem utt. Visam jau noteikti neticu, jo tas ir internets – tur viss nevar būt patiesi. Vairāk lietoju feisbuku, jo to izmanto visi. *Draugiem.lv* ir miris.

Aivita Rulle, studente:

– Jā, lasu, bet ne pārāk bieži. Vairāk meklēju jaunumus, kas notiek pasaulē, un ticu daļēji – tikai kādiem 40%. Izmantoju abas lapas, bet portālu *Facebook* vairāk, jo kurš gan tagad bieži iet uz *Draugiem.lv*?

Enija Ļeonova, studente:

– Lasu, ja ieraugu ko interesantu. Izlasu rakstus, kas piesaista uzmanību ar virsrakstu vai ilustrāciju, kā arī tos, kas saistīti ar dzimto vietu vai pazīstamiem cilvēkiem. Tas atkarīgs no raksta un tā, kur tas ievietots. Es izmantoju vietni *Facebook*, jo *Draugiem.lv* ir jau novecojis, tur nekas jauns nav atrodams.

Diāna Podkalne, studente:

– Lasu tikai tad, ja ir brīvs laiks. Meklēju tikai aktuālākās ziņas un visam neticu, jo tagad daudz viltoju ziņu. Izmantoju abas vietnes, bet biežāk feisbuku, jo tur vairāk jaunumu, ziņu. *Draugiem.lv* vairs nav tik interesants.

Arta Bronka, studente:

– Lasu, bet ne visu pēc kārtas, tikai to, kas šķiet interesants. Lasu rakstus, kas daudz maz ir ticami. Ir, protams, tādi portāli, kas raksta patiesību, un tiem arī ticu, bet citi raksta tīrās mulķības, lai pievērstu uzmanību un ar to pelnītu. Izmantoju abas vietnes, bet vairāk *Facebook*, jo tur ir aktuālāka

Edgars Ērglis, skolnieks:
– Lasu, bet ne visu – ar atlasītiem rakstiem par sportu, nedaudz par politiku, par izglītību un citām tēmām. Visam neticu. Ja ticu, tad iegūmu, ja ne, tad aizmirstu. Abas vietnes izmantoju apmēram vienādi.

informācija, faktiski viss vienuviet. Svarīgi arī tas, ka feisbuku tagad ir modernāks par *Draugiem.lv*.

Markuss Zagorskis, students:

– Lasu jaunākās ziņas: kas notiek gan Latvijā, gan ārpus tās. Nu, dažām lapām un ziņām internetā neticu! Ir tādi, kuri ievieto nepatiesu informāciju par kādu cilvēku vai valsti. Ticu tam, kas rakstīts nopietnos ziņu portālos, vai arī tādām ziņām, par kurām esmu dzirdējis, un tā ir patiesība. Protams, viss nevar būt 100% patiesība. Cilvēki tic tam, kam grib ticēt. Ir tādi portāli, kuros informācija ir sagrozīta un kur kāds ar to vēlas nopelnīt naudu vai slavu. Internetā ievietot nepatiesību ir tas pats, kas publicēt vecu tantiņu klačas! Tāpēc lasu tikai patiesas un pārbaudītas ziņas. Izmantoju abas interneta vietnes. Protams, *Facebook* vairāk, jo sazinos ar ārzemju draugiem, sekoju līdzīgi daudzu draugu aktualitātēm, meklēju informāciju par vieglatlētikas sacensībām un to izmaiņām. Tātad vairāk lietoju saziņai un informācijas pārskatam. Arī *Draugiem.lv* lietoju šādam nolūkam.

Norgita Līga Horste

Sagatavoja Jauno žurnālistu skola

Venta FM ražos arī Saūda Arābijai

Alsungas uzņēmums Venta FM, kas ražo lopbarības zivju eļļu un zivju miltus, ir lielākais Baltijā un, kā teic īpašnieks un vadītājs Jānis Zoldners, varbūt pat lielākais šajā Baltijas jūras krastā, ieskaitot Poliju. 5. novembrī tam apritēja seši gadi, un eksports iet pāri Eiropas Savienības (ES) robežām.

TIRGUS PAPLAŠINĀS

Uzņēmumā gadā top vairāk nekā 4000 tonnu zivju miltu un gandrīz 2000 tonnu zivju eļļas. Latvijā paliek ap 10%, lielākā daļa – 88% – tiek eksportēta uz ES valstīm (Grieķiju, Spāniju, Itāliju, Poliju, Franciju, Dāniju), bet 2% – uz Moldāviju un Turciju. Pirms vairākiem gadiem daudz produkcijas vests uz Krieviju un Kazahiju, bet tagad tā netiek turp sūtīta. Noiets arvien paplašinās. J.Zoldners atklāj, ka tikko noslēgts līgums ar Saūda Arābiju un notiek vēl pēdējā saskaņošana starp abu valstu Pārtikas un veterināro dienestu.

Jautāts par attīstību, vadītājs atzina, ka dažbrīd jaudas par maz: „Krievijas tirgus ir ciet, zivju straume turp apstākusi, un kombināti no zvejniekiem nespēj visas zivis paņemt. Arī mēs to ne vienmēr spējam.”

IDEĀLA VIETA ŠĀDĀM RAŽOTNĒM

J.Zoldners pēc izglītības ir ekonomists un jurists, apguvis biznesa vadību. Ilgus gadus strādājis Ventpils zivju pārstrādes kombinātā, bet citas saiknes ar zvejniecību neesot. Reiz intereses dēļ devies līdz zvejniekiem jūrā un atceras to ar prieku: „Trijos no rīta jūra saullēktā izskatās vienkārši satriecoši! Kad tika izvilts tralis, palīdzēju lāpstot zivis. Darbs zvejniekiem ir smags, sevišķi ziemā, kad kuģi apledo.”

Ventpils kombinātā iepazinies ar dāņu uzņēmējiem, kuriem ir 15 reizu lielāka rūpnīca nekā Alsungā: „Viņi teica, ka Latvija šādai ražotnei ir ideāla vieta. Zivis pulcējas mūsu piekrastē, visi ķer te un ved uz Dāniju. Interesējāties par iespēju rūpnīcu būvēt Ventpilī, bet tur neļāva, Liepājā par zemi prasīja ļoti lielu naudu. Tad atteicāmies no domas par rūpnīcu ostā, jo tur citas prasības un daudz lielāki ieguldījumi. Savukārt, ja izejvielas jāpieved ar autotransportu, atšķirības vairs nav – trīs kilometri vai 30. Alsungā ir laba satiksme – netālu Liepāja, Ventpils, Pāvilosta, labi ceļi, pietiekama elektrības apgāde.”

Ražotne te uzcelta tukšā vietā.

J.Zoldners atceras: „Pļavā bija nepabeigta desu ceha pirmais stāvs – to nojaucām. Rūpnīcā ieguldīts ap pieciem miljoniem eiro. Pirmos gadus pamocījāmies ar ekoloģijas prasībām, tomēr visas izpildījām.”

LATVIJĀ VĒL DAŽAS

Eiropā šādu rūpnīcu nav maz. „Dānijā tās ir milzīgas – apmēram 10–15 reizu lielākas nekā mūsējā. Mēs izejvielas ņemam tikai no Baltijas jūras, bet Dānijā rūpnīcas atrodas tur, kur Baltijas jūra satiekas ar Ziemeļjūru. Tur izejvielas nāk no Atlantijas okeāna. Latvijā šo pašu produkciju, varbūt ne tik kvalitatīvu kā mums, mēģina ražot vēl Ķekavā, Pūrē un Saldū. Ķekavā un Pūrē ir novecojušas iekārtas, tur smaka jūtama kilometra rādiusā. Ja pēc tam kāds atbrauc pie mums, tad izbrīnīts jautā, vai tiešām ražojam zivju miltus,” stāsta vadītājs.

Alsungas rūpnīcai izejvielas piegādā visas Latvijas zivju pārstrādes fabrikas un zvejnieki. No fabrikām tiek vestas atšķīrotās, izbrāķētās zivis un pārstrādes paliekas: galvas, astes un citi atgriezumi, asakas. Zvejnieki ved sīkās un izbrāķētās zivis.

PIEPRASĪJUMS – STABILS

J.Zoldners atzīst, ka pēc zivju eļļas un miltiem pieprasījums ir, bet izejvielu piegāde gan atkarīga no daudziem apstākļiem: „No rūpnīcām piegāde ir pastāvīga, bet zvejnieki iet jūrā tad, kad nav liela vēja. Atceros: kad vēl strādāju Ventpils zivju pārstrādes kombinātā, vienugad visu janvāri bija tikai divas nozvejas dienas.

Šī piegāde nav paredzama: kad ir, tad daudz, kad nav, nav nemaz. Vasarā zivis netiek zvejošanas. Jūlijā ražotni veram ciet, visu remontējam un firām. Nozveja sākas septembrī, bet visvairāk tiek nozvejots no oktobra līdz martam. Maijā zveja beidzas, jo vasarā zivīm mainās konsistence – tās vairs nevar apstrādāt un uzglabāt. Piemēram, tauku saturs tām ziemā ir ap 12%, vasarā tikai 3–4%.”

Dzird runājam, ka Baltijas jūrā zivju vairs gandrīz neesot. Uzņē-

SIA Venta FM rūpnīca Alsungā

- Ražo gandrīz 2000 tonnu zivju eļļas un vairāk nekā 4000 tonnu zivju miltu gadā.
- Eksportē produkciju uz Grieķiju, Spāniju, Itāliju, Poliju, Franciju, Dāniju, Moldāviju, Turciju, drīz arī uz Saūda Arābiju.
- Uzņēmumā ir 30 darbinieku.
- Vidējā alga – ap 1000 eiro mēnesī.

Alsungas uzņēmuma Venta FM īpašnieks un vadītājs Jānis Zoldners gandarīts, ka te ražotā zivju eļļa un milti pasaulē ir pieprasīti.

Iekārta ar skursteni no visām telpām savāc gaisu, no agregātiem – izgarojumus un 820 grādos sadedzina.

ZIVJU EĻĻA

- Tiek lietota lopkopībā cūku un mājputnu barības bagātināšanai, arī pilnpiena aizstāšanai, barojot teļus un jērus.
- Svarīgs enerģijas avots, pēc daudziem parametriem pārspēj saulespuķu, kokvilnas, sojas, kukurūzas un zemesriekstu eļļu.
- Lētāka nekā augu eļļa un tauki.

ZIVJU MILTI

- Ar tiem baro mājputnus, cūkas, kažokādas zvērus.
- Plaši izmanto, lai lopbarībā sabalansētu proteīnus, aminoskābes, kalciju un fosforu.
- Barības vielas dzīvnieki labi uzņem.

muma vadītājs apgalvo – ir gan: „Eiropas Komisija paaugstinājusi nozvejas kvotas. Tās nemaina tāpat vien – tiek pētīti zivju resursi un to atjaunošanās. Pirms trim gadiem kvota tika samazināta, pagājušogad to palielināja, un nākamajam gadam tā vēl paaugstināta. Arī zvejnieki saka – zivis ir.”

DOMĀTI LOPBARĪBAI

Zivju eļļu var lietot pārtikai un lopbarībai. Alsungā top tikai lopbarībai domātā, ko tālāk izmanto zivju barībā – granulās un pārslās. Savukārt zivju milti tiek cūkām un mājputniem, suņu un kaķu barības ražošanai, kā arī kombinētajai zivju barībai.

Izejvielas tiek maltas, tad masa strauji uzkaršēta, centrifūgā atdalīts šķidrums un sausā frakcija, kas tiek žāvēta un samalta miltos. Šķidrums vēlreiz tiek centrēts, atdalot eļļu. Pāri paliek notekūdeņi, kas tiek koncentrēti un žāvēti, lai atdalītu vēl atlikušo sauso frakciju. „Pēc ražošanas paliek eļļa un milti, kā arī attīrīti notekūdeņi, kas atbilst Ministru kabineta noteikumu prasībām. Mums tajos ir vismaz trīs reizes mazāk ķīmisko vielu, nekā pieļauj norma. Tas ir ļoti labs rādītājs,” vērtē uzņēmuma vadītājs.

NO SKURSTENA – GARAIŅI

Pirmajos gados Alsungas iedzīvotāji bieži sūdzējās par smaku, kas, iegriežoties noteiktam vējam, nāca no rūpnīcas. „Esam iegādājušies īpašu iekārtu, kas savāc gaisu no visām telpām, izgarojumus no agregātiem un sadedzina 820 grādos. No skursteņa nāk tīri garaiņi. Iekārtu uzlikām nepilnu gadu pēc rūpnīcas atvēršanas. Pirmo versiju tai noskatījām Vācijā, kur tehnoloģija bija gaisa bioloģiskā attīrīšana caur mulču. Pie mums tas nedarbojās – grūti pateikt, kāpēc. Mēs pa šo ceļu negājām, izvēlējāmies dārgāko variantu – dedzināšanas iekārtu. Tai vajadzīga šķidrā gāze, kas uztur temperatūru. Smaka faktiski ir aerosoli un putekli, kas tiek sadedzināti.”

PATĪK GUDRI CILVĒKI

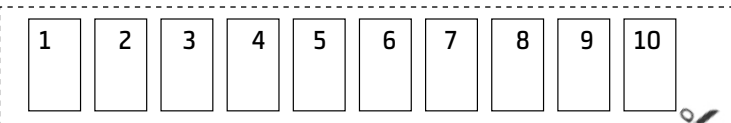
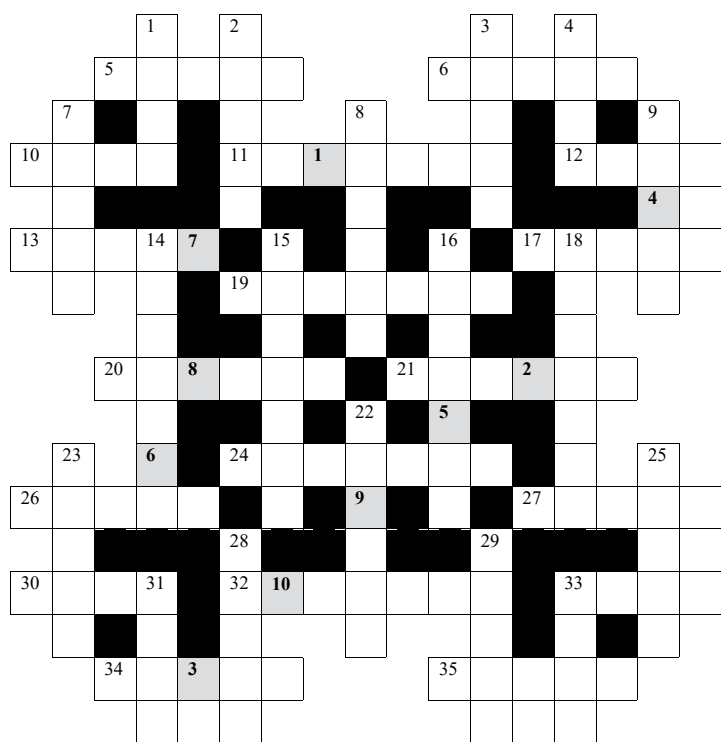
Darbs notiek trīs maiņās: „Ilgākais, ko esam strādājuši bez apstājas, ir 21 diennakts. Ražojam, kamēr ir zivis.”

Uzņēmumā strādā 30 cilvēku: gan ražotnes darbinieki, gan šoferi. J.Zoldners ar lepnumu atklāj, ka aptuveni desmit cilvēkiem ir augstākā izglītība un viens ir zinātņu doktors pārtikas tehnoloģijā. „Man patīk gudri cilvēki,” saka vadītājs.

Iveta Grīniņa
Lāsmas Reimanes foto

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Anda Straume.

Risinājumu gaidām līdz 8. novembrim.

Horizontāli: 5. Divu vai vairāku lielumu saskaitīšanas rezultāts. 6. Pārvarēt attālumu, parasti ejot, retāk braucot. 10. Kafijas šķirne. 11. Liels vēršu dzimtas dzīvnieks. 12. Kukaiņēdājs nakts dzīvnieks. 13. Ģērbt; aut. 17. Senāk lietota tīlpuma mērvienība. 19. Ar pienskābes baktēriju ieraugu raudzēts piens. 20. Iedarboties uz virsmu ar smaguma spēku. 21. Mierīgas, patīkamas attiecības. 24. Cilvēka vai dzīvnieka attēlojums skulptūrā. 26. Sacīt, teikt dažus vārdus. 27. Pārvietojot mainīt kārtību, secību. 30. Bioloģijā – vienādi funkcionējošu šūnu grupa ar starpšūnu vielu. 32. Ēdama sēne. 33. Irkļi. 34. Mācību iestāde. 35. Latviešu horeogrāfs, dejas pedagogs ... Daņiļevičs.

Vertikāli: 1. Palielināmais stikls. 2. Mikroskopisks viensūnas organisms. 3. Mainīt; veidot citādu. 4. Apavu apakšējā daļa. 7. Tiesnesis (novec.). 8. Latviešu hokejists ... Girgensons (dz. 1994). 9. Darbmāšīna ar rotējošu elementu priekšmetu apstrādei. 14. Aparāts ģeogrāfiskā vai magnētiskā meridiāna virziena noteikšanai. 15. Elastīgs, ap augumu cieši savēlams sieviešu veļas gabals. 16. Mācību iestāde, kurā apgūst meistarības pamatus. 18. Igaunijas galvaspilsēta. 22. Apladojums. 23. Centrs. 25. Portatīvs ģeodēziskais instruments. 28. Pagasta centrs Ventspils novadā. 29. Cērte āliņģu ciršanai ledū. 31. Sena indiāņu cilts. 33. Redzes orgāni.

Pareizā atbilde: STEARĪNSKĀBE (organiska skābe – cieta, ūdenī nešķīstoša viela, bezkrāsaini kristāli, kūst 69,6 °C).

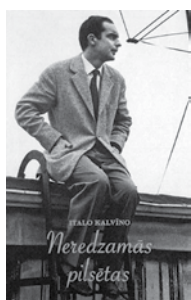
ATBILDES Horizontāli: 1. Grimase. 4. Peldes. 8. Liepas. 9. Termosi. 10. Orta. 13. Tendence. 14. Ilkņi. 15. Sarene. 17. Astes. 20. Svins. 21. Tāliene. 23. Sirmi. 24. Plakete. 25. Triks. 27. Sieva. 30. Tulpes. 33. Kasta. 34. Varonība. 36. Osta. 37. Ormanis. 38. Agrīns. 39. Ietves. 40. Gaisīga. **Vertikāli:** 1. Genotips. 2. Mala. 3. Stepe. 4. Piepes. 5. Drosme. 6. Stiklene. 7. Vardes. 11. Taktika. 12. Unce. 13. Tiesnese. 16. Atlētika. 17. Apses. 18. Torte. 19. Stīga. 22. Elipses. 24. Patrioti. 26. Skaraina. 28. Iere. 29. Vīnoga. 31. Laimēt. 32. Svaigs. 35. Brīva. 36. Osis.

Pareizi atbildējuši: Vizma Dzalba, Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Jānis Lodziņš, Gunta Vāciete, Helēna Remerte, Velta Višņevska, Biruta Insberga, Katrīna Speciusa, Elmārs Derzāvis, Ausma Kreidere, Skrudas pasta nodalās kolektīvs.

Pēc balvas redakcijā gaidām **BIRUTU INSBERGU**.

Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuļu kastītē!

KULDĪGAS BIBLIOTĒKĀ

Marko Polo runā ar hanu Hubilaju

Kuldīgas bibliotēkā pieejama itāļu rakstnieka Italo Kalvīno grāmata *Neredzamās pilsētas*.

Tās tapšanu iedvesmojis venēciešu ceļotāja un diplomāta Marko Polo darbs *Il Milione*, saukts arī par *Brīnumu grāmatu*, viens no ietekmīgākajiem tekstiem Eiropas literatūras (un ne tikai)

vēsturē. I.Kalvīno īsromānā M.Polo sarunas ar mongoļu hanu Hubilaju mijas ar deviņās kopās sagrupētiem 55 iedomātu pilsētu aprakstiem.

KONKURSIŅŠ

Tēlotājmākslas spēle

136. kārtā

Amerikāņu mākslinieks (1890–1976) dzīves lielāko daļu pavadījis Parīzē, bijis modernists, vislabāk pazīstams ar dadaisma un sirreālisma darbiem. Viņš gleznojis un fotografējis. Aizrāvis ar fotogrammām, ko pats dēvējis par statogrammām (*rayographs*). Tajās attēls tapa, priekšmetus uzliekot tieši uz fotopapīra un pakļaujot tos gaismas iedarbībai. Atbildes gaidām līdz 7. novembra 12.00: *Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

135. kārtas atbilde: Sergejs Civinskis. Reklāmas plakāts *Aviācijas svētki*, 1922.

Pareizi atbildējuši: Daina Gerente, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis, Indra Ābelīte, Mārcis Arājs.

MANA PIEREDZE

Iespaidi, atbildība un jauni draugi

„Vienmēr esmu bijusi kautrīga, bet tagad esmu kļuvusi drošāka,” tā pēc gada brīvprātīgā darbā secina Kuldīgas Centra vidusskolas 10.v klases skolniece Alise Gailīte. Viņa brīvprātīgi strādāja Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centrā (BJC) un nu par to saņēmusi apliecinājumu.

PLĀNO UN ORGANIZĒ

Ārpus skolas Alise dejo Kuldīgas Tautas deju ansamblī *Venta* un darbojas BJC jauniešu radošās iniciatīvas grupā *Kaktuss*. Kā dejojāja bijusi pasākumā, kurā piedalījies arī šī grupa, un pirms gada iesaistījies *Kaktusā*. „BJC jaunatnes lietu speciāliste Ieva Kaltņiece teica, ka var pieteikties brīvprātīgajam darbam. Iniciatīvas grupā plānojam pasākumus, tāpēc šķita interesanti izmēģināt brīvprātīgo darbu un saņemt sertifikātu, ko pievienot CV.

Vispirms erudītu konkursā *Aso prātu cīņas* piedalījās kā žūrijas pārstāve. Lielākoties bija jāpalīdz sagatavoties pasākumiem: jāplāno, jādekorē telpas, jādarbojas reģistrācijā. Esmu piedalījies jauniešu mājas atklāšanā, Jauniešu dienā, Jauniešu forumā un citur. Bet vislabāk atmiņā palicis starptautiskais bērnu un jauniešu garīgās mūzikas festivāls *Soli Deo Gloria*, kas notika trīs dienas aprīlī. Ieguldīju daudz laika. Tas bija visatbildīgākais pasākums. Biju gide korim no Lietuvas. Mani pienākumi bija palīdzēt atrast mēģinājuma un koncerta vietas, vest pusdienās. Kopā pavadījām daudz laika.” Tas bijis arī liels izaicinājums, jo trīs dienas jārunā svešā valodā: „Ar lietuviešiem runāju lielākoties krieviski, jo šī valoda man padodas labāk nekā angļu. Korī bija ļoti daudz cilvēku – ap 30, un tas nebija viegli, jo jārunā ar visiem, un nebiju pārliecināta, vai visi sapratīs, ko saku.” Alise arī pastāstīja, kā gatavojusies Helovīna pasākumam, – Kuldīgas jauniešu mājā bija izveidota spoku māja, un dekorēšanā piedalījās arī viņa.

IEMĀCĀS KOMUNICĒT

„Ja nebūtu darījusi brīvprātīgo darbu un iesaistījies *Kaktu-*

ALISE GAILĪTE SECINA:

- katram skolēnam der pastrādāt kā brīvprātīgajam, jo tā var iegūt pirmo darba pieredzi,
- katrā pienākumā noteikti atradīsies kas interesants,
- tā ir iespēja piedalīties dažādos pasākumos.

Kuldīdzniece Alise Gailīte brīvprātīgajā darbā ieguvusi pieredzi, kā rīkot pasākumus, un tas turpmāk noderēsot.

Bērnu un jauniešu centra radošās iniciatīvas grupa *Kaktuss* un brīvprātīgie Jauniešu dienā Kuldīgā.

sā, man nebūtu ne jausmas, kā ir tad, kad kaut kas jāorganizē,” atzīst Alise. „Šis darbs devis lielu pieredzi un jaunus draugus. Esmu bijusi klāt darbu plānošanā, sapratusi, kā kas notiek, ieguvusi labu praksi komunikācijā ar cilvēkiem un izjutusi atbildību.” Šīs zināšanas noderēsot, jo Alise vēlas kļūt par juristi: „Jau sen esmu izdomājusi, ka studēšu Latvijas Universitātē. Ēnu dienā vairākus gadus ēnoju kādu juristu,

un šī profesija mani ļoti interesē. Es arī ieteiktu jauniešiem izmēģināt brīvprātīgo darbu, jo tā var gūt pieredzi un arī ļoti pavadīt brīvo laiku, nevis sēdēt mājās. Parasti tas bija jādara brīvdienās, tāpēc apvienot ar skolu nav grūti. Gada laikā jānostrādā 60 stundu. Neviens darbs nebija grūts, tieši otrādi – esmu priecīga par ļoti paveikto.”

Lāsma Reimane
Alises Gailītes arhīva foto

Nīkrāce cauri gadsimtiem

Vācu okupācijas laiks

Ap vasaras vidu Nīkrāci okupēja vācu karaspēks.

NOĶER IZLŪKUS

Nīkrāces tuvumā tika nometta izlūku un diversijas darbiem sagatavota vācu izpletņu lēcēju vienība, kurā bija galvenokārt reiz Nīkrāces apkārtnē dzīvojošie vācieši, kuri novadu labi pazina.

Kādā dienā Nīkrāces pagasta izpildkomitejas vīri, beiguši sēdi, gaidīja apbruņojuma sūtījumu, lai vajadzības gadījumā varētu aizstāvēties. Pēkšņi vīri pamanīja, ka divi jaunieši sporta riteņos pabrauca garām pagasta namam. Abi braucēji ģērbušies īsās biksēs ar garām zeķēm, izskatījās ļoti jauni zēni.

Redzētais radīja aizdomas. Divi vīri – Sproģis un Spāģis – paņēma savus divriteņus un dzinās aizbraucējiem pakaļ. Graviņā pret Vormsāti jauniešus pārsteiguši. Tajā brīdī gadījās garām braukt milicijas pilnvarotajam Blūmam. Pārbaudot jauniešus, konstatēts, ka viņi ir pārgērbušies vācu karavīri-izlūki, pie vi-

ņiem atrastas vairākas paciņas sprāgstvielas un granātas.

Aizturētos ievietoja Vormsātes pils pagrabā, un pagasta aktīvisti devās uz Skrundu, lai paziņotu par notikumu, jo tobrīd telefons nav darbojies. No Skrundas uz Nīkrāci, uz notikuma vietu atbrauca milicijas darbinieki, bet vāciešus pa to laiku no pagraba bija izlaidis nīkrācnieks Bāķis.

SLĪCINA STAĻINU

Ap to laiku kāds Jansons vedis slīcināt Staļina portretu, ko norāvis no izpildkomitejas sienas. Viņš bijis pārliecināts, ka kuru katru brīdī ieradīsies vācieši, taču pēkšņi parādījusies pilna mašīna ar miličiem, kuri brauca no Skrundas. Jansons meties bēgt. Bēguši arī citi, viņu vidū arī Lēcājs, kurš gājis Jansonam līdz, lai paskatītos, kā viņš ar portretu rīkosies. Miliči sākuši uz bēdzējiem šaut, jo domājuši, ka tie ir pārgērbušies vācieši. Šajā apšaudē nīkrācnieks Janševskis ievainots, bet Lēcājs nošauts, turpretim vāciešiem laimējās aizbēgt.

Pēc šiem notikumiem *Kurzemes Vārds* 1941. gada 15. jūlijā rakstīja: „Partizāni likvidēju-

ši sarkano teroru Nīkrācē. No Nīkrāces mums ziņo: „Sākoties kara darbībai, vietējie komunistu varasvīri Nīkrāces pagasta robežās aizturēja trīs vācu karavīrus izlūkus un ieslodzīja Vormsātes pils pagrabā. Komunistu nolūks bija tos nogalināt. Viņu plānus izjauca pagasta iedzīvotājs Žanis Batchens, kurš riskēdams ar savu dzīvību, uzlauza pagraba durvis un atbrīvoja ieslodzītos, īsi pēc vācu karavīru atbrīvošanas, divās automašīnās un motociklētās ieradās 50–60 apbruņotu komunistu un sāka mierīgu iedzīvotāju, pat sievu un bērnu, slepkavošanu. Nošauti un ievainoti vairāki pagasta iedzīvotāji.

Sarkano bandītu terors iedzīvotājos radīja satraukumu, jo neviens vairs nebija drošs par savu dzīvību. Vairākas diennaktis iedzīvotāji slēpās apkārtējos mežos. Aizsargi organizējās prestībai un cīņai pret sarkano teroru aicināja arī pārējos nacionāli noskaņotos pilsoņus. Īsā laikā pietecās apmēram 100 pagasta iedzīvotāju. Izcīnot cīņas ar mežos klejojošām, izirusām krievu karaspēka daļām, iegūts daudz ieroču un munīcijas. Saņemti gūstā 100 krievu karavīru. Kaujā

pie Meldzeres partizāni ieguva šī smago automašīnu, kas tagad kalpo aizsardzības vajadzībām.”

IEŅĀK BEZ KAUIJĀM

Vācieši Nīkrācē ienāca bez kaujām, jo Padomju armijai viņu spēcīgie triecieni nebija pa spēkam. Padomju armijai līdzī aizgāja tikai daži aktīvisti. Lielākā daļa devās uz Padomju Savienības robežas pusi, bet tai pāri netika, jo atkāpšanās nebija noorganizēta. Dažiem tomēr pa aplinkus ceļiem izdevās nokļūt padomju pusē, piemēram, Fricim Anhaltam un Arvīdam Valgumam, kuri iestājās armijā. F.Anhalts vēlāk krita Igaunijā. Viņš pēc nāves apbalvots ar ordeni *Par kaujas uzdevuma izpildi*.

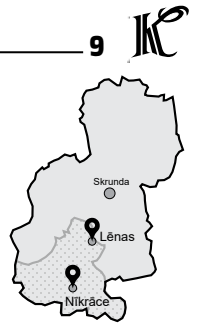
Pagasta valdes priekšnieks atkal bija Fricis Dūks. Valdē vēl ietilpa Jānis Ašme, Andrejs Jaunzems, Krišs Saulītis ar savām divām meitām, Kārlis Altmanis, kurš vēlāk bija pagasta vecākais.

SĀK IZRĒKINĀTIES

Sākās vietējo aizsargu izrēķināšanās ar padomju aktīvistiem un komjauniešiem, dažus pat sodīja ar nāvi. Piemēram, Konstantīnu Fernātu nošāva Skrundas mežā,

netālu no mājām nošāva Josifu Vaguli, Otto Preikšs mira Liepājas koncentrācijas nometnē, uz Vāciju aizveda Martu Gurecku un Drosmi Fridrihsonu.

Apvietināšana vai izvešana draudēja arī citiem komjauniešiem, piemēram, Almai Anhalti (dzimusi 1916. gadā). A.Anhaltes (Fricsones) māja bija vāciešu uzmanības centrā, jo tika gaidīts, vai neatgriezīsies tēvs Indriķis, vai tikai viņš slepus nedzīvo pie meitas. Uz Liepājas cietumu aizveda arī Indriķa sievu Madi Anhalti. Alma atcerējās, ka mātei un vecmāmuļai iztiku nodrošināja 2 ha zemes gabals, ka māte ar nepacietību gaidījusi atgriežamies vīru dzimtajā pusē. I.Anhalts bija evakuējies uz PSRS un nokļuvis Ivanovas apgabālā. Šeit viņš strādāja par traktoristu. Par pašreizējā darbu viņš 1945. gadā apbalvots ar medaļu. Alma Fricsones ilgu gadu strādāja par apkopēju Fricā Deglava astoņgadīgajā skolā līdz pat aiziešanai pelnītā atpūtā. (Turpmāk vēl.)

Atmiņas par Kuldīgu, cīņu ar zaļo pūķi un daudz ko citu

Guntis Kalnietis (Nobeigums. Sākums 9. oktobrī.)

„Jāpastāsta vēl kāds amizants gadījums. Tiešām nevaru sagaidīt, kad tad mums beidzot atvērs tos čekas maisus! Jo man ir aizdomas, ka arī es tur varētu būt iekšā... kā aģents, kas savervēts darbam ar Ķīnu! Pēc Maskavas bija pagājis jau labs laiks, kad kādu dienu man zvana Valsts drošība komitejas (VDK) Kuldīgas nodaļas priekšnieks un uzaiņina ierasties pie viņa. Diezgan regulāri apmeklēdams Kuldīgas miliciju savu narkoloģisko klientu sakarā, bieži biju gājis garām lielai plāksnei ar draudīgās iestādes nosaukumu. Priekšnieks atstāja profesionāli uztrenētu, noslēpumainu iespaidu, ka viss par mani zināms, viņš pēc kāda laika no atvilktnes izvilkta mazu balta papīra kastīti bez uzraksta. Vai es zinot, kas tur iekšā? Tajā bija pilns ķīniešu akupunktūras adatu komplekts!

Par akupunktūru sāku interesēties jau tad. Bija labas grāmatas krievu valodā, bet trūka inventāra. Kāds Kuldīgas juvelieris izgatavoja adatas. Tās bija no pareizā vara un sudraba sakausējuma, bet daudz par resnu. Cits paziņa dabūja mikroampermetru un uztaisīja robusta paskata aparātu ķermeņa aktīvo punktu meklēšanai. Kursos iepazīnos ar kādu ķīniešu studentu, kura Maskavā studēja krievu valodu. Biju viņai stāstījis arī par savu interesi un adatu terapijas problēmām. Un, lūk, atgriezies mājās, viņa sagādājusi adatas un kastīti iede-

vusi vilciena Pekina–Maskava pavadonei. Vairs neatceros, vai šī vai nākamā (Maskavas–Rīgas) vilciena pavadone kastīti pa taisno aiznesusi uz VDK.

„Adatas es jums atdošu,” augstirdīgi noteica čekists, „bet ziņojiet mums, ja jums ir vēl kādi kontakti ar ķīniešu paziņu.” Vēl mēģināju teikt, ka PSRS un Ķīna taču ir draudzīgas valstis, uz to čekists tikai noteica, ka piesardzība vienmēr vajadzīga.”

90. GADU SPOŽUMS UN POSTS

„Kad lielais Atmodas pārmaiņu laiks beidzās, nācās atgriezties rutīnas darbā. Manā nozarē bija redzami ieguvumi, bet daudz kas arī kļuva sliktāk, īpaši 90. gados. Bezjēdzīga kļuva visa agrākā pretalkohola lekciju lasīšana, atturības biedrību dibināšana un perestroikas laika pērle – narkoloģiskie posteņi darbvietās. Alkohols kļuva pieejams visur 24 stundas diennaktī, un vēl kāds – spirts *Royal!* Saindēšanās un delīrija gadījumu skaits auga. Ja kļūtu cinisks, varētu pat priecāties par klīniskās ainas dažādību. Iespēja praktiski iepazīt narkomāniju, par kuru ārsti mācījās tikai teorētiski, parādījās arī Kuldīgas rajona iedzīvotājiem. Biju pārsteigts, kad uz pieņemšanu atnāca jauns vīrietis, kuru nebiju satīcis kopš Tautas frontes pasākumiem. Zināju, ka viņš ir bijušais mediķis, kurš aizgājis uz biznesu. Stāsts bēdīgs:

Kuldīgā, Skolas ielā 2, kur kopš 1991. gada atradās psihiatra Gunta Kalnieša kabinets, tika izveidots dienas centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem. Tur notika arī autogēnais treniņš interesentiem.

vairs ne biznesa, ne sievas – viss zaudēts spēļu atkarības dēļ!”

SĀK SPIETOT FARMĀCIJA

„Slimnīcai nācās ekonomēt benzīnu, un ātrās palīdzības mašīnas vairs tik bieži nevarēja mērot ceļu uz Liepāju. *Ķīmiskais perēklis* tika galīgi likvidēts. Ar lielo somu uz aptieku vairs nevajadzēja iet, jo arī farmācijā sākās brīvais tirgus. Nāca klāt jaunas zāles ar neskaitāmiem nosaukumiem. Ap ārstiem sāka spietot starptautisko farmācijas firmu tirdzniecības pārstāvji un centās panākt, lai ārsts izraksta tieši viņa firmas ražotās zāles. Viņus interesējošo speciālistu vidū izrādījās arī psihiatri. Lauku psihiatram kā kādreizējās sistēmas maznozīmīgai skrūvētei bija jau

patīkami sajusties kā ļoti vajadzīgai personai. Un Latvijas valsts turpināja apmaksāt zāles hroniskajiem garīgajiem slimniekiem, kuru skaits nebūt nemazinājās. Dārgas zāles. Tādas, kuras slimnieki bieži spiesti lietot visu atlikušo mūžu. Te nedaudz jānomierina iespējami šokētais lasītājs. Ja ārsts ir godprātīgs, pacients jau necieš no tā, vai ārsts izraksta 1. firmas ražoto medikamentu A vai 2. firmas ražoto B, jo A un B iedarbība ir identiska. Par to gan vajadzētu uztraukties valstij, kas kompensējamus medikamentus apmaksā, jo ļoti iespējams, ka tika izrakstītas dārgākās zāles.

Tika atcelti bezmaksas kvalifikācijas kursi, un katram mediķim par savu izglītošanos bija jādomā pašam.”

ZVIEDRIJAS PIEREDZE UN DIENAS CENTRS

„1992. gadā radās iespēja apmierināt interesi par padomju laikā daudz pelto Freida mācību. Zviedrijā ar tautiešu atbalstu tika nodibināta organizācija, kas rūpējās par Latvijas psihiatru izglītību, un sākās Zviedrijas finansēti un ar pasniedzējiem nodrošināti psihoterapijas kursi. Šodien varu piebilst – iepazīnos, bet neesmu viņa piekritējs.

1995. gadā pēc psihiatres Ainas Siksnas aicinājuma devos uz Stokholmu iepazīt Zviedrijas pieredzi psihiatriskās palīdzības organizācijā. Pēc grūtām, bet veiksmīgām sarunām ar pašreizējās Labklājības ministrijas tālaika analogu, ar Latvijas Sarkanā Krusta Kuldīgas nodaļas atbalstu nodibinājām nevalstisko organizāciju, lai veidotu dienas centru cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem. Metālapstrādes uzņēmuma vadītājs Arnolds Piziks palīdzēja ar mēbeļu iegādi, uzņēmējs Egīls Tinte maksāja par divu Kanādas ekspertu uzturēšanos Kuldīgā, un pašvaldībai tika iesniegts viņu izstrādāts projekts par centra attīstību. Atkal nācās pierādīt, ka eksistē tādi psihiskie slimnieki, bieži vientuļi, trūcīgi. Pēc neilga laika sabiedriskais dienas centrs tika pārveidots par Kuldīgas pašvaldības iestādi – pirmo Latvijā. Par šo lēmumu paldies tālaika pilsētas domes deputātiem ar Artūru Lieģi priekšgalā.”

Lāsmas Reimanes foto

VOLEJBOLS

Jāpierāda, ka grib spēlēt

„Laiks kļūt apzinīgākiem. Mājas spēle parādīja, ka sezonai īsti gatavi neesam,” tā par Kuldīgas novada sporta skolas vīriešu komandu stingri teic treneris Jānis Jerumanis.

Trešo gadu komanda sākusī cīņu par ceļazīmi uz izslēgšanas spēlēm Latvijas čempionāta Nacionālās līgas 2. divīzijā. Šogad tajā startē deviņas vienības – bez mūsējiem arī *Talsi*, *Dundaga*, *Jēkabpils juniori*, *Jelgavas NSC*, *Rīgas volejbola skola*, *Madona*, *Rēzeknes novads* un *Jūrmala/T*.

„Visas komandas spēkos ļoti līdzīgas, tāpēc jābūt gataviem katrai spēlei un jācinās ar 100% jaudu,” uzsver Kuldīgas novada sporta skolas vīriešu volejbola komandas treneris Jānis Jerumanis.

NAV VAIRS ZĒNI

Kuldīdznieki aizvadījuši divas spēles: izbraukumā ar 3:1 apspēlēja vienību *Jūrmala/T*, savukārt otrajā spēlē, kas bija pirmā mājas cīņā, ar 1:3 piedzīvots zaudējums pret Dundagas volejbolistiem. Ar to īsti nav apmierināts treneris J. Jerumanis, kurš arī pats dodas laukumā: „Laikam tam, ko darām, traucē vīru attieksme. Viņi vairs nav mazi zēni – jāapzinās, ka spēlēt Latvijā čempionāta Nacionālās līgas otrajā divīzijā, kas ir trešā spēcīgākā valstī. Tas nav vietējais turnīrs, te līmenis augstāks.”

J. Jerumanis uzskata: laiks pierādīt, ka mūsējie tiešām vēlas volejbolu spēlēt. „Nav vietas dažādām atrunām, piemēram, nākšu, kad gribēšu, būšu, cik gribēšu.”

SASTĀVS TEJU BEZ IZMAIŅĀM

Sporta skolas komandā krasu izmaiņu neesot, lai gan pāris jaunu spēlētāju to papildinājuši. A grupas zēnu, kurus trenē J. Jerumanis, šogad ir mazāk, tāpēc komandas sapulcē savu artavu dot piekrituši arī pieredzējuši volejbolisti, piemēram, Baltijas līgā spēlējušais Kaspars Gertners, arī Sandris Gulbis solījies, cik ie-

spējams, komandai pievienoties, taču, visticamāk, viņu laukumā varēs redzēt izbraukuma spēlēs. Daži sportisti strādā ārzemēs un, kad būs Latvijā, ir gatavi palīdzēt. Iesaistīties cīņās solījuši arī Klāvs Kairo, Kārlis Kliemanis, Mārtiņš Gecs.

„Visi mūsu puīši ir sporta skolas absolventi. Nav sastāvā neviens, kas nezinātu, kas ir Kuldīga,” smaidot teic jaunās sezonas komandas galvenais treneris J. Jerumanis. Šādas izmaiņas trenera blokā notikušas viena iemesla dēļ, jo šosezon A grupas zēni ir J. Jerumaņa audzēkņi, tāpēc Zigmunds Milzarājs *pēc papīriem* ir trenera asistents. „Visi perspektīvākie vecāko grupu audzēkņi spēlē, bet viņu kļūst arvien mazāk. Reti kurš pēc 9. klases paliek vidusskolā, puīši izvēlas citas mācību iestādes, tāpēc palīgā aicinām šī sporta veida entuziasmus,” turpina treneris.

Trešo gadu Kuldīgas novada sporta skolas vīriešu volejbola komanda gatavojas spēlēm Nacionālās līgas 2. divīzijā.

KOPĀ AR AIZPUTNIEKIEM

Sporta skolas komandai sezona sākusies oktobrī pārbaudes turnīrā Aizputē. Pretiniekos bijusi Aizputes un Vecumnieku Nacionālās līgas komanda, kā arī *Talsi* no tās pašas divīzijas, kurā spēlē *Kuldīga*. „Spējām uzvarēt gan Aizputi, gan Talsus, vienīgi Vecumniekiem zaudējām. Kopumā turnīrs bija pozitīvs. Mums pat tika teikts, ka ar šādu sastāvu esam gatavi augstākai divīzijai. Taču nevar lēkt pāri citai sētai, kamēr nav pārvarēta iepriekšējā. Otrajā divīzijā jātiek vismaz pie medaļām, tad var domāt tālāk,” saka J. Jerumanis.

„Mums izveidojusies laba sadarbība ar aizputniekiem, jo spēlētāju ziņā tur līdzīga situācija.

Tad nu vienu nedēļu viņi uz treniņspēli brauc pie mums, otru – mēs pie viņiem.”

Kuldīgas komanda trenējas trīsreiz nedēļā. J. Jerumanis stāsta: „Savu lomu vairāk redzu kā trenerim. Ir grūti vienlaikus spēlēt un trenēt, jo laukumā epizodes izskatās citādāk nekā no malas. Ļoti gribētos, lai puīši katrs pats spētu novērtēt pretinieku, lasīt spēli. Jā, lūk, to no viņiem gribētu sagaidīt.”

DOTI VAIRĀKI UZDEVUMI

Pirmais uzdevums Kuldīgas volejbolistiem ir iekļūt starp astoņām labākajām vienībām. „Tas nebūs viegli. Šogad ir maz komandu (deviņas), tātad izslēgšanas spēlēs neieklūs tikai viena.

Visas spēkos ļoti līdzīgas, tāpēc katrai spēlei jābūt gataviem un jācinās ar 100% jaudu,” spriež treneris. „Šoreiz barjeru gribētu lauzt, iepriekšējos divus gadus izslēgšanas cīņā neesam tikuši pāri pirmajai kārtai. Domāju, ka tas nav tāpēc, ka slikti nospēlēt, bet gan spēlētāji neapzinās izslēgšanas spēļu svarīgumu. Spilgts piemērs no pagājušā gada ir Valkas komanda, kas pēc regulārā čempionāta kopvērtējuma tabulā ieņēma vien astoto pozīciju. Taču bija tik ļoti sagatavojusies *play-off*, ka no ierindas izsita pamatturnīra kopvērtējuma tabulas līdervienību.”

Inta Jansone
Jāņa Jerumaņa
arhīva foto

GALDA TENISS

Kuldīdznieces izvirzās līderos

Oktobra nogalē Kuldīgā sācies Latvijas komandu čempionāts galda tenisā, un pirmajā posmā no mājiniem vislabāk veicies

sieviešu komandai – četras spēlēs gūtas četras uzvaras un iegūta vieta starp līderēm.

Startē kuldīdzniece Inga Melānija Birzniece.

Sieviešu komanda (Ieva Lepse, Inga Melānija Birzniece un Viktorija Poriņa) pirmo reizi startē ar pilsētas vārdu, jo līdz šim tādu vienību nav varēts izveidot un spēlētājas pārstāvējušas citas pilsētas. Trīs uzvaras un viens zaudējums ir galda tenisa klubam *Hercoga 1* (Ivars Šuvalovs, Edijs Atmats, Kristers Kravinskis) un *Kuldīgas novada sporta skolai* (Jānis Avdjukevičs, Mārtiņš Kuršinskis, Markus Sīlis, Dāvis Avdjukevičs). Sportiskās veiksmes šoreiz pietrūka *Hercoga* otrajai komandai (Leonīds Temjaševs, Uģis Jansons, Raivis Incenbergs, Aivars Kārklīšs), jo četras spēlēs bijusi viena uzvara. Bez panākumiem šoreiz *Skrunda* (Artis Dziemids, Aivars Rudzroga, Juris Rožukalns, Guntis Šperlings, Ainārs Gierkens). Kopumā ieradās 61 komanda no Latvijas, sacentās 200 galda tenisistu, un pirmo reizi sporta hallē tika spēlēts uz 16 galdiem.

Sportisti un turnīra rīkotāji saka paldies sporta skolas vadībai un pieaugušo sporta organizatoram Ivo Solomahinam par palīdzību, paldies arī *GK auto* un Guntim Kārklīšam par transportu, lai varētu pārvest spēļu galdus, un halles darbiniekiem par komfortu divas dienas. Čempionātam vēl būs trīs posmi: Aizkrauklē, Alojā un Rīgā.

Kuldīgas galda tenisistes Inga Melānija Birzniece, Ieva Lepse un Viktorija Poriņa Latvijas komandu čempionāta pirmajā posmā visās četras spēlēs tika pie uzvaras.

Inta Jansone
Aivara Vētrāja foto

PĀRDOD

Melnu **AUDI 80**, 2.0, benzīns, TA 10.2018.
Sīkāk pa tālr. 29810107.

PVC LOGUS, DURVIS, PALODZES.
Mērīšana, montāža, piegāde. E-pasts imk@inbox.lv, tālr. 26441415.

KĀPOSTUS skābēšanai. Tālr. 29653166.

Par 1 eiro vecu māju **MALKAI**.
Tālr. 26229893.

Sausu, skaldītu **MALKU** ar piegādi.
Tālr. 27885688.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Ātra piegāde.
Tālr. 26627800.

Sausu, skaldītu bērza **MALKU** maisos.
Tālr. 26544462.

SIA **AJG plus** – sažāģētu lapkoku nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Ar piegādi pārdod sausu, skaldītu **MALKU**,
zāģētavas atgriezumus, 3 m garu lapkoku
meža malku. Tālr. 29249578.

PĒRK

SIA **Lāses AM** kautuve
par labām cenām iepērk
**GOVIS, BUĻĻUS, TE-
LES**. Bioloģiski sertificē-
tiem lopiem augstas cen-
sas. Piemaksa par nodoto
lopu daudzumu, par gaļas šķirņu lopiem.
Tālr. 29353243, e-pasts: lases@inbox.lv.

SIA **AIBI** iepērk **LIELLO-
PUS, JAUNLOPUS, AI-
TAS, ZIRGUS**. Augstas cen-
sas. Samaksa tūlītēja.
Svari. Tālr. 20238990.

Zis **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**.
Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA **Cēsu gaļas kombināts** par augstām
cenām iepērk **JAUNLOPUS** un **LIEL-
LOPUS**. Iepērkam arī nomedītus brie-
žus un aļņus. Samaksa pēc vienošanās.
Tālr. 26185703, 25573447.

Vieglās **AUTOMAŠĪNAS**, traktoru **PIE-
KABES, INVENTĀRU**. Tālr. 26104984.

MEŽUS, CIRSMAS, MALKU – ātra un
laba samaksa. Palīdz noformēt dokumentus.
Tālr. 26544462.

SIA **PRIEDES AG** pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS**
un **CIRSMAS**. Tūlītēja, visaugstākā samak-
sa. Tālr. 26993794.

Iepērkam **ĀBOLUS** Kuldīgā, Mederu ielā 8.
Braucam pakal. Tālr. 22481824.

ĀBOLUS sulai, transports pa novadu 24/7.
Sīkāk pa tālr. 26284210.

Viss par reklāmu
Kurzemniekā!
Tālr. 63324881.

SPORTA KALENDĀRS

- 7.XI 10.00 Kuldīgas manēžā (Dzirnavu ielā 13) – novada skolēnu sacensības **VEIKLĪBAS STAFETĒ**.
- 11.XI 11.00 Kuldīgas hallē (Piltenes ielā 25) – Kuldīgas kausa izcīņa **TELPU FUTBOLĀ** 2005. g. dzim. zēniem.
- 11., 12.XI 11.00 Kuldīgas sporta namā (Virkas ielā 13) – LJBL-LR čempionāts **BASKETBOLĀ**.
- 12.XI 10.00 Kuldīgas hallē – novada atklātais čempionāts **VOLEJBOLĀ**.

IESPĒJAS

Dižkoku apzināšanas akcija

Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) un Kultūras ministrijas Latvijas valsts simtgades biroja kopīgajā akcijā **LV100 dižošanās** pieteikti vairāk nekā **2500** varenu un vērtīgu koku.

No iedzīvotāju elektroniski pieteiktajiem kokiem 180 ir ozoli, 70 liepas, 24 vītoli, apmēram 20 kļavas un tikpat ošu. Tiem līdzās iedzīvotāji dāvājuši valstij datus par varenām ābelēm un meža bum-bierēm, kadiķiem, priedēm un dižām eglēm.

Akcijā ikviens aicināts doties dabā, iepazīt dabas daudzveidību un palīdzēt atrast vēl neapzinātos Latvijas dižkokus. Datus par tiem iespējams ievietot digitālajā kartē www.dizosanas.lv100.lv, tajā var redzēt jau esošos dižkokus. Norādītos kokus dabā apsekos DAP speciālisti. Ja koks atbilst noteiktajiem standartiem, to reģistrēs oficiālajā dižkoku reģistrā un pie tā izvietos atpazīstamības zīmi.

Gada sporta skolotājs

Līdz 10. novembrim izglītības pārvaldes, kā arī vispārējās un profesionālās izglītības iestādes aicinātas pieteikt sporta skolotājus dalībai Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) organizētajā konkursā **Gada sporta skolotājs 2017**. Kandidāturu var izvirzīt arī paši skolotāji.

Konkursa pirmajā kārtā komisija vērtēs pretendentu sagatavotos pieteikumus. Seši dalībnieki tiks izvirzīti otrajai kārtai, kurā tiks vērtētas skolotāju prasmes, vadot sporta stundu kādā no Rīgas vispārējās izglītības iestādēm.

Vērtēšanas komisijā darbojas gan IZM pārstāvji, gan pieredzes bagāti sporta pedagogi, sportisti un nozares speciālisti, tostarp vieglatlēte Gunta Latiševa-Čudare, žurnālists Dīvs Reiznieks, taku skriešanas seriāla **Stirnubuks** un Latvijas skolu čempionāta taku skriešanā organizētājs Rimants Liepiņš.

Balva **Gada sporta skolotājs 2017** ir viena no nominācijām **Latvijas Gada balva sportā 2017** apbalvošanas ceremonijā.

Pieteikuma anketu meklējiet mājaslapā www.izm.gov.lv sadaļā **Aktualitātes**.

DAŽĀDI

MODRA AUTOSKOLA rīko C un CE autovadītāju kursu Kuldīgā, Pētera ielā 5. Sākums 6. novembrī. Tālr. 26120089.

PĒTERA AUTOSKOLA rīko **95. KODA** kursu. Sākums 13. novembrī. Tālr. 29210837.

AUTOSKOLA Ripo A rīko B autovadītāju kursu Skrundas vidusskolā 13. novembrī 18.00. Tālr. 26773763.

Kuldīgas novada **PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBAS CENTRS** aicina uz kursiem: **Minimālās higiēnas prasības pārtikas uzņēmumā**; datorzinības ar vai bez priekšzināšanām (32 stundas); vācu valoda ar vai bez priekšzināšanām (80 stundas); angļu valoda ar priekšzināšanām (80 stundas); interjera dizaina pamati (40 stundas – 10 nodarbības). Pieteikšanās un informācija pa tālr. 63322540 vai pic@kuldiga.lv.

SIA **Bērzi plus** notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērk zarus šķeldošanai un cirsmas izstrādei. Tālr. 29150380, 26458900.

Ātri un lēti ierīko **DZIĻURBUMU**. Tālr. 29605105, 28205914.

LĪDZJŪTĪBA

*Es tagad aizeju, bet ne jau prom,
Es aizeju tepat –
Ar citām puķēm, citu sauli,
Ar citu zemi parunāt.*

/M.Zviedre./

Līga, esam ar tevi skumjajā brīdī, tēti pavadot.

Lukoil kolektīvs

VAJADŽĪGI

SIA **Vanka** (51203010521) – Aprīku **HES OPERATORS**. Tālr. 29489314.

ZOOBIRŽA

Ruds **MĪLRUNČUKS** un 2 medīgas **KAČMĀSIŅAS** gaida zvanu, tālr. 29726260.

SVEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM
laukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsmu atlikumus,
šķeldojamo materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

JAUNAIS – Latvijas simtgadei veltītais – KURZEMNIEKA kalendārs klāt!

To varat iegādāties
LAIKRAKSTA REDAKCIJĀ
1905. gada ielā 19, Kuldīgā,
(bez tirdzniecības
uzcenojuma par 3 eiro)

KULDĪGĀ
• *Zvaigznes* grāmatnīcā
• J.Rozes grāmatnīcā
• veikalā *Dārziņš*
• Kuldīgas aktīvās atpūtas centrā
Rātslaukumā, Baznīcas ielā 5

SKRUNDĀ
• veikalā *Jumis*

ALSUNGĀ
• veikalā *Kristīne*

**Uzsauc
Kurzemnieku
omai vai
opim!**

Abonē laikrakstu jebkurā pasta
nodaļā, internetā vai redakcijā!

**KĀRTĪGS KURZEMNIEKS
LASA KURZEMNIEKU!**

INTERESANTI

Pesticīdi un sieviešu auglība

Pesticīdu atliekas augļos un dārzeņos var kaitēt sieviešu auglībai, liecina jauns pētījums ASV. Atklājās, ka sievietēm, kuras ēda augļus un dārzeņus ar diezgan augstu pesticīdu atlieku daudzumu, bija grūtāk palikt stāvoklī, salīdzinot ar tām, kuras tādus neēda. Iepriekš pētījumi ar dzīvniekiem atklāja, ka pesticīdu maisījumu norīšana tādā līmenī, kas uzskatīts par drošu, saistīta ar pēcnācēju skaita samazināšanos, bet nebija skaidrs, vai tas pats attiecas uz cilvēkiem. Šoreiz analizēti dati par 325 sievietēm, kurām neauglība ārstēta, izmantojot reproduktīvās tehnoloģijas, piemēram, mākslīgo apaugļošanu. Apēsto sieviete uzskaitīja. Pēc tam pētnieki izmantoja valsts datubāzi par pesticīdu daudzumu augļos un dārzeņos, lai novērtētu ietekmi uz sievietēm. Datu bāze parādīja, ka dažos augļos un dārzeņos (paprikā, neapstrādātos spinātos, zemenēs) ir diezgan daudz pesticīdu atlieku, citos (zirņos, sīpolos, žāvētās plūmēs) – parasti maz.

VĀRDA DIENAS

No 6. līdz 12. novembrim
 6. Leo (411), Leonards (770), Leonarda (221), Leons (1252), Lionards (1203)
 7. Helma (34), Lotārs (59)
 8. Agra (309), Aleksandra (6731)
 9. Teodors (472)
 10. Mārcis (2362), Markuss (3610), Mārtiņš (12 893), Marks (2922)
 11. Nellija (1164), Ojārs (1435), Rainers (790)
 12. Kaija (82), Kornēlija (82)
Populārākie: Aleksandra un Mārtiņš.

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 6. NOVEMBRI

Dienas garums – 8 st. 44 min.
 Saule lec 7.45, riet 16.29.

Naktī +5°...+7°

Dienā +9°...+10°

RĪT, 7. NOVEMBRI

Dienas garums – 8 st. 39 min.
 Saule lec 7.47, riet 16.26.

Naktī +4°...+5°

Dienā +4°...+8°

KONKURSS

Kas tā par vietu pasaulē?

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

52. kārtā

Populāra tūrisma apskates vieta – pils, kas atrodas ezerā. Viena no visvairāk apmeklētajām pilīm šajā valstī, kā arī kontinentā. Vecākās pilī esošās daļas nav pilnībā datētas, bet pirmie raksti atrodami ar 1005. gadu. Tiek lēsts, ka šī pils tūkusi ņemta par paraugu Disneja multfilmā *Mazā nāriņa*.

Atbildes gaidām līdz **8. novembra 11.00**; tās sūtīt konkursam *Pasaules pazinējs, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv vai iemest redakcijas durvju pastkastē.

51. kārtas atbilde: : Galda kalns (*Table Mountain*), Keiptauna, Dienvidāfrika.

Pareizi atbildējuši: Velta Višņevska, Indra Ābelīte, Ingars Neimanis, Ausma Kreidere, Vilnis Bēniņš.

Bezmaksas konsultācija mežu audzēšanas un Eiropas finansējuma piesaistes jautājumos uz vietas jūsu īpašumā.

Konsultē kooperatīvās sabiedrības *Mežsaimnieks* mežkopības speciālists.

Informācijai tālr. +372 29232782.

info@mezsaimnieks.lv; www.mezsaimnieks.lv

Konsultācijas un šo reklāmu finansē Eiropas Savienība

IZSTĀDE

DROSMĪGI FOTOSTĀSTI

Dziļi personisks vēstījums, tostarp pieredze, par kuru vairums cilvēku izvairās runāt publiski, – ar to pārsteidz Starptautiskās vasaras fotoskolas (ISSP) meistarklases izstāde Kuldīgas Mākslas namā.

Izstāde apskatāma līdz 19. novembrim.

ISSP meistardarbnīcā piedalījās 20 fotogrāfi no 13 valstīm.

Ilarija Di Bjadžo (Itālija) fotosērijā *Homērs Baltijā* spēlējusies ar itāļu autora Felīces Vinči ideju, ka Homēra eposos tēlotais patiesībā noticis nevis Grieķijā, bet ap Baltijas jūru, pirms ledus laikmets licis cilvēkiem migrēt uz dienvidiem. Patiesība vai meli – tas, pēc autora domām, nav tik būtiski, taču mūsdienu ainava ļaujot *Iliādas* un *Odisejas* notikumus iztēloties daudz labāk nekā Vidusjūras reģions.

Fotosērijā *Zirgu mēsli* ir nostalgisks Kjāras Luksardo (Itālija) darbs par sen pagājušiem ziedu laikiem kādā fermā netālu no Milānas. Autore tur uzaugusi, un nekas viņai nesniedz tādu mājas izjūtu kā zirgu mēslu smarža.

KONCEPTUALIZĒJOT PERSONISKO

Kāds fotogrāfs, kurš piedzimis kā meitene, bet gandrīz desmit gadus dzīvo kā vīrietis, cenšas atbildēt uz jautājumu, ko nozīmē būt vīrietim un tēvam. Cita darba tapšana autorei kalpojusi kā terapija cīņā ar retas slimības radīto izmisumu un bailēm. Vēl kāda fotogrāfe ar mākslas dziedniecisko spēku centusies tikt skaidrībā par attiecībām ar tēvu, kurš meitu pametis. Viņas veikums atspoguļo saraksti ar cietumnieku, kas notiesāts uz nāvi, tā cenšoties

izprast cilvēku tumšās un gaišās puses. Homoseksuālas attiecības, māte, kurai bijis grūti nodibināt saikni ar dēlu, kā arī vēl citi stāsti tapuši Ņujorkā dzīvojošā un strādājošā fotogrāfa Filipa Toledano vadītajā darbnīcā *Konceptualizējot personisko*.

PARĀDĪT NEREDZAMO

Darbnīcā *Fotografējot pagātni* ar dalībniekiem strādāja arī ievērojamais Lielbritānijas ainavu fotogrāfs Simons Norfolkss. Pēc viņa domām, viens no vislielākajiem fotogrāfijas izaicinājumiem

ir spēt atsegt mums apkārt esošo vēsturi, caur attēlu padarot redzamu to, kas pagājis, tāpēc tiešā veidā vairs nav ieraugāms. No šīs darbnīcas vizuāli īpaši izcēlās Lindas Klētnieces fotogrāfiju sērija *Sekotāji*, kas rada spēcīgu asociāciju ar svētbildēm, taču patiesībā tajās attēloti cilvēki, kas vakarus pavada savu elektronisko ierīču radītās gaismas mirdzumā, un šī nodarbe kļuvusi par mūsdienu rituālu – jauno reļģiju.

Maija Jankovska
Publicitātes foto

Elīna Eihmane (Latvija/Taiivāna).